5 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 2002 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 158 (2603)

Ազգ
Azg
armenian daily

Թուրքիայի ԱԳ նախարարությունը «Արարատի» դեմ հայց կհարուցի

ԱՆԿԱՐԱ, 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Թուրքիայի մամուլը, շարունակելով արձագանքել «Արարատ» ֆիլմի համաշխարհային հաղթարշավին, նշում է, որ ֆիլմը ներկայումս միաժամանակ ցուցադրվում է Ֆրանսիայի 70 կինոթատրոններում: Ընդ որում հնարավոր է, որ կինոթատրոնների թիվն աճի, ինչի ուղղությամբ ֆրանսահայերը աշխատանքներ են տանում:

«Թուրքերին բարբարոս եւ ցեղասպան որակող ֆիլմը, որ չնայած Թուրքիայի բողոքներին առաջին անգամ ցուցադրվեց Կաննի կինոփառատոնում, կարելի է դիտել Ֆրանսիայով մեկ: Ֆրանսիայի կինոսիրողները նախաձեռնել են աննախադեպ գովազդային արշավ», նշում է թերթը: Ըստ նշված աղբյուրի, «Մոնդ», «Ֆիգարո», «Լիբերասիոն» օրաթերթերը եւ «Պրեմիեր» հեղինակավոր ամսագիրը «Արփ սելեքսիոն» գովազդային ընկերության միջնորդությամբ տպագրում են «Արարատի» վերաբերյալ գովազդներ, անոնսներ եւ հոդվածներ: «Արտաքին գործերի նախարարությունը ֆիլմի ցուցադրումից հետո ԱՄՆ-ում, Կանադայում եւ Ֆրանսիայում դատական հայցեր կհարուցի, իսկ բանակի գլխավոր շտաբը ֆիլմին կպատասխանի ֆիլմով», գրում է թուրքական «Սթար» օրաթերթը:

ԱՍՈՒԼԻՍ

Միասնական թեկնածուի մասին խոսելն առայժմ վաղաժամ է

Նշեցին 16 կուսակցությունների ներկայացուցիչները

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Երեկ ՀԺԿ գրասենյակում էին հավաքվել 16 քաղաքական կուսակցությունների ղեկավարներն ու ներկայացուցիչները, որոնք հերթական անգամ հայտարարեցին քաղաքական միավորում ստեղծելու մասին, հետո պատասխանեցին լրագրողների հարցերին: Հայտարարության տեքստը, որ զարդարված էր 16 կնիքներով, ինչպես մեր ծաղրանկարում, ընթերցեց «Հանրապետություն» կուսակցության ղեկավար Ալբերտ Բազեյանը: Նա եւ ՀԺԿ նախագահ Ստեփան Դեմիրճյանը երեկվա մամուլի ասուլիսի հիմնական բանախոսներն էին:

Հայտարարության մեջ հեղինակները վերստին նշում էին «Ռոբերտ Քոչարյանի եւ նրա վարչակազմի» իշխանափոխության անհրաժեշտության, միավորումը նախընտրական դաշինքի վերածելու ուղղվածության, նախագահական ընտրություններին միասնական թեկնածուով եւ ծրագրով մասնակցելու մասին: Սակայն կուսակցությունների՝ երկրի նախագահ դառնալու հավակնություններ ունեցող ղեկավարների խոսքից ակնհայտ դարձավ, որ, ըստ էության, հիմնական՝ նախագահի միասնական թեկնածուի հարցը հեշտ լուծվողներից չի լինելու:

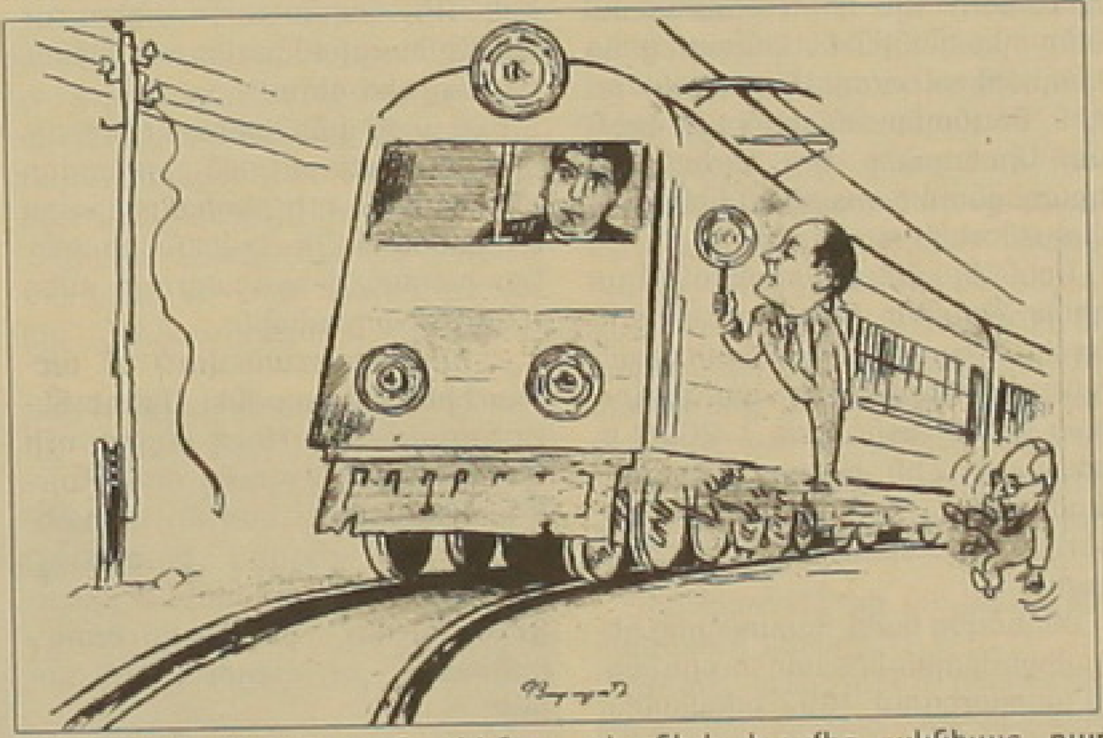

Տես ➧ էջ 3

ՀԱՅԱՊԱՏԱԿԱՆ ԿԱԼՎԱԾՔԻ ՀԱՐՑ

Հռոմի պապն աջակցություն է հայտնում Ամենայն հայոց հայրապետին

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ամենայն հայոց կաթողիկոսի կողմից հատուկ գրություն էր առաքվել քույր եկեղեցիների հովվապետերին՝ կապված Երուսաղեմի հայոց պատրիարքությանը պատկանող «Պարոն Տեր» կալվածքի շուրջ ծագած խնդիրներին:

Ի պատասխան Նորին Սրբության նամակի, Մայր աթոռ Սուրբ Էջմիածնում ստացվել է Հռոմի սրբազան քահանայապետ Նորին Սրբություն Հովհաննես Պողոս Բ պապի նամակը:

Կաթոլիկ եկեղեցու հոգեւոր պետն իր մտահոգությունն է հայտնել Վեհափառ հայրապետին՝ տեղեկացնելով, որ հանձնարարական է տրվել Վատիկանի արտաքին գործոց գրասենյակին՝ դիմելու Իսրայելի կառավարությանը՝ «Պարոն Տեր» կալվածքի շուրջ ծագած խնդրի արդարացի լուծման համար:

«Հուսով եմ, որ բարի կամքի եւ փոխադարձ հարգանքի ոգով հնարավոր է այս ցավալի իրավիճակից լուծում գտնել, որով կպահպանվի Երուսաղեմի հնագույն հայոց պատրիարքությունը եւ այսպիսով՝ կկանխվի եւս մեկ հարված ուղղված քրիստոնեության առկայությանը Ս. քաղաքում», նշել է Հովհաննես Պողոս Բ պապն իր նամակում:

Ռոբերտ Սիմոնսը՝ Կոնգրեսի հայկական հարցերի հանձնաժողովի 122-րդ անդամ

Ամերիկայի հայկական ազգային հանձնաժողովից տեղեկանում ենք, որ հանրապետական Ռոբերտ Սիմոնսը մաս է կազմել Կոնգրեսի հայկական հարցերի հանձնաժողովին՝ դառնալով 122-րդ անդամը: Կոնգրեսի հայկական հարցերի հանձնաժողովի համանախագահներն են Ֆրանկ Փալոնը եւ Ջո Նոլենբերգը:

Կողոպտվել է Կրասնոդարի «Երկրամաս» օրաթերթի խմբագրությունը

ԿՐԱՍՆՈԴԱՐ, 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Սեպտեմբերի 3-ի լույս 4-ի գիշերը Կրասնոդարում թալանվել է տեղի հայկական «Երկրամաս» թերթի խմբագրատունը: Անհայտ անձինք, մուտք գործելով խմբագրություն, դուրս են բերել ողջ համակարգչային տեխնիկան եւ փաստաթղթերը: Պատահարի հետեւանքով թերթի հետագա հրատարակումը հարցականի տակ է: «Երկրամաս» անկախ օրաթերթը հրատարակվում էր 6 տարի եւ 2002 թ-ի ընթացքում նախ Երիտասարդ լրագրողների համառուսաստանյան ֆորումի մրցանակակիր է հանդիսացել «Ազգային թեմա» անվանակարգով, ապա ճանաչվել ՌԴ հարավային շրջանների լավագույն պարբերական:

Հայ գիտնականը կարող է սենսացիոն հայտնագործության հեղինակ դառնալ

Հավանաբար շուտով Մենդելեեւի աղյուսակում կհայտնվի 118-րդ տարրը

ՈՍԿԱՆ ՄԱՄԻԿՈՆՅԱՆ
Մոսկվա

Սեպտեմբերի 3-ին ՌԴ-ում Հայաստանի դեսպան Արմեն Սմբատյանի նախաձեռնած հերթական այցը Ռուսաստանի մարզեր բավական հետաքրքրական ենթատեքստ էր պարունակում: Այս այցը նպատակ չուներ տեղի հայ համայնքի խնդիրներին կամ տարածքի տնտեսական հնարավորություններին ծանոթանալու: Այստեղ այլ հանգամանք կար. դեսպանն այցելել էր Դուբնա, որն աշխարհում միջուկային ֆիզիկայի Մեքքայի համբավ ունի, եւ որում աշխատող հայ գիտնականների ավանդը խորհրդային, իսկ հետագայում՝ նաեւ ռուսական միջուկային ֆիզիկայի հետազոտությունների ասպարեզում անուրանալի է: Վերջերս լուր էր տարածվել, թե հավանաբար շատ շուտով Մենդելեեւի պարբերական աղյուսակում կհայտնվի 118-րդ տարրը: Հայտնագործման հեղինակը կարող են դառնալ Դուբնայի միջուկային հետազոտությունների միացյալ ինստիտուտի ակադեմիկոս Գեորգի Ֆլերովի անվան լաբորատորիայի աշխատակիցները, որոնց գիտական ղեկավարն է պրոֆեսոր Յուրի Հովհաննիսյանը: **«Ազգի»** թղթակցի հարցերին պրոֆեսորը սիրով եւ մանրամասն պատասխանեց, ինչի մասին՝ քիչ անց:

Դեսպան Սմբատյանի եւ գիտական կենտրոնի ղեկավարների հանդիպման ընթացքում ինստիտուտի տնօրեն ակադեմիկոս Վլադիմիր Կադիշեւսկին ներկայացրեց իրենց պատմությունը եւ ներկան: Հետաքրքրություն ներկայացնող մանրամասներից նշեմ հետեւյալները. Միջուկային հետազոտությունների ինստիտուտը ստեղծվել է 1949 թվականին, բնականաբար, առաջին հերթին ռազմական նպատակներ հետապնդելով:

Տես ➧ էջ 2

ՆԳ նախարար Հ. Հարությունյանի գլխավորած պատվիրակությունը կմեկնի Բաքու

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ ՆԳ նախարար, ներքին ծառայության գեներալ-լեյտենանտ Հայկ Հարությունյանի գլխավորած պատվիրակությունը սեպտեմբերի 5-ին երկօրյա այցով կմեկնի Բաքու՝ մասնակցելու ԱՊՀ անդամ երկրների պետությունների ՆԳ նախարարների խորհրդի հերթական նիստին: Այս մասին ՆԳՆ լրատվության ու հասարակայնության հետ կապերի վարչությունում:

Յոհաննեսբուրգում Քոլին Փաուելը դժգոհությամբ դիմավորվեց

Գագաթաժողովն ավարտվեց Կոֆի Անանի քաջալերական խոսքերով

Կայուն զարգացման գագաթաժողովում երեկվա գլխավոր բանախոսը Մ. Նահանգների պետքարտուղար Քոլին Փաուելն էր, որի ելույթը դժգոհության բացականչություններով դիմավորվեց ներկաների կողմից, որոնք բազմիցս ընդմիջեցին նրա ճառը: Ոմանք նույնիսկ ընկան ջղայնության նոպայի մեջ, եւ հսկիչ ոստիկանները ստիպված եղան նրանց հեռացնել դահլիճից: Բայց դրսում էլ անպակաս էին դժգոհության ցույցերը, որոնք գլխավորվում էին ամերիկացի ակտիվիստներ, որոնց բարձրացրած պաստառների վրա կարելի էր կարդալ. «Բուշի վարչությունը մեզ չի ներկայացնում»:

Գագաթաժողովի մասնակիցներին զայրացրեց Քոլին Փաուելի հատկապես այն հայտարարությունները, որոնք վերաբերում էին աղքատ երկրներում համատարած սովին, տիեզերքի ջերմացմանը եւ շրջակա միջավայրի առողջացմանը: Բողոքավորները գտնում էին, որ այդ հարցերում Մ. Նահանգները վարվում է եսասիրաբար՝ իր կորպորատիվ մեծ ընկերությունների շահերին տեղի տալով: Ներկաներին չհանգստացրեց անգամ Փաուելի այն խոսքը, թե իր երկիրը 2 մլրդ դոլար է հատկացնելու արծարծված հարցերի լուծմանը նպաստելու համար:

Ինչեւէ: Երեկ գագաթաժողովն ավարտվեց ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Կոֆի Անանի խոսքերով: Վերջինիս կարծիքով, գագաթաժողովն ապացուցեց, որ գլոբալ հարցերը դարձել են արդեն գլոբալ մտահոգություններ, եւ բոլորն իրենց պատասխանատու են զգում: Հետեւաբար, եզրափակեց նա, անհրաժեշտ է չկորցնել թափը եւ աշխատել այդ հարցերի լուծման ուղղությամբ:

ԱԴՐԲԵՋԱՆԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Ադրբեջանը վերաբնակեցնում է Ֆիզուլին

1997 թ. Ֆիզուլու շրջանի 22 գյուղեր հանձնվե՞լ են հարեւաններին

Սեպտեմբերի 3-ին Բաքվի «Սփեյս» հեռուստաընկերությունը եթեր է հեռարձակել մի թղթակցություն, որը ներկայացնում ենք թարգմանաբար. «Հայկական օկուպացիայից ազատագրված Ֆիզուլու շրջանի 10 գյուղերում նոր ուսումնական տարին սկսվել է վերակառուցված դպրոցներում, որը ֆինանսավորել է Եվրամիությունը: Հարկ է նշել, որ օկուպացիայից 1997 թ. ազատագրված 22 գյուղերում շարունակվում են վերականգնողական աշխատանքները... Շրջանի ամենամեծ գյուղում՝ Հորադիզում, վերակառուցվել են 620 տներ, եւս 350-ի շինարարությունը կկատարվի եկող երկու ամսվա ընթացքում: 22 գյուղերում բնակվում է 50 հազար ադրբեջանցի: Եվս 54-55 գյուղ շարունակում է մնալ օկուպացված»:

Թղթակցության մեջ կան մի շարք անճշտություններ: Մասնավորապես, 1997 թ., այսինքն՝ այն ժամանակ, երբ հայոց աշխարհում գահակալում էր Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը, Ֆիզուլու շրջանի 22 գյուղեր չեն հանձնվել Ադրբեջանին: Բազմիցս **«Ազգը»** գրել է, որ 1994 թ. հաստատված հրադադարից հետո ղարաբաղա-ադրբեջանական շփման գիծը մնում է անփոփոխ: Ադրբեջանական եւ հայկական մամուլում բազմիցս գրվել եւ գրվում է, թե հայկական ուժերի վերահսկողության տակ է Ֆիզուլու շրջանը, ինչը մասամբ է համապատասխանում իրականությանը: Ֆիզուլու շրջանի տարածքի մոտ 25 տոկոսն է գտնվել եւ գտնվում հայկական ուժերի վերահսկողության տակ, ավելի հստակ՝ 1.386 քառ. կմ-ից միայն 347-ը: Ինչ վերաբերում է Հորադիզին, ապա հարկ ենք համարում կրկնել. կա Հորադիզ անունով երկու բնակավայր՝ գյուղ եւ կայարան: Շփման գիծն անցնում է այդ երկուսի մեջտեղով՝ Հորադիզ ավանը գտնվում է հայկական ուժերի, Հորադիզ կայարանը՝ ադրբեջանական ուժերի վերահսկողության տակ: Այնպես որ, Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը հարեւաններին չի հանձնել 22 գյուղեր: Եթե Տեր-Պետրոսյանը շարունակեր պաշտոնավարել մինչեւ 2001 թ., ապա եւ 22 գյուղերը, եւ ազատագրված տարածքներն ու ԼՂՀ-ն թերեւս կգտնվեին Ադրբեջանի վերահսկողության տակ:

Մենք՝ հայ լրագրողներս, հատկապես նախընտրական այս թոհուբոհում չպետք է կորցնենք մեր մարդկային հատկանիշները եւ մարդկայնորեն հասկանանք, թե ինչո՞ւ են Ադրբեջանում այսպես կարոտով հիշում Հայաստանի առաջին նախագահին:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Ընթացիկ

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

Եվս մեկ ակումբ եւ նորագիրներ

Մալաթիա-Սեբաստիա համայնքում մեծ հեղինակություն է վայելում թիվ 11 կրթահամալիրը, որի կազմում գործում են դպրոց ու մանկապարտեզ։ 4 տարի առաջ ստեղծված այս համալիրի ամեն մի դասարանում այսօր սովորում է 12 աշակերտ։ Ողջ օրը երեխաներն անցկացնում են այստեղ՝ կրթահամալիրում, որտեղ ե՛ւ դասերի ուսուցումն է ընթանում եւ՝ տնային հանձնարարությունների կատարումը։ Սնվելուց, հանգստանալուց հետո, արդեն լիովին պատրաստ հաջորդ օրվա դասերին, երեխաները գնում են տուն։ Ծնողները վճարում են միայն սննդի գումարը՝ 1800 դրամ։ Կրթահամալիրի ֆինանսավորման մյուս հարցերը իրականացնում է Մալաթիա-Սեբաստիայի թաղապետարանը։ Եվ մինչ օրս, փառք Աստծո, որեւէ խոչընդոտ չի եղել, ուշացումներ չեն նկատվել։

Կրթահամալիրի տնօրեն, փորձված մանկավարժ, աշխատանքի հիանալի կազմակերպիչ (այս որակումները սոսկ մերը չեն) Մառա Համբարձումյանը մեծ ճանաչում ունի ոչ միայն այս համայնքում։ Ուստի բնական էր, որ երեկ կրթահամալիրի գեղեցիկ, ճաշակով ձեւավորված հանդիսությունների դահլիճում կայացած հավաքի ժամանակ Մառա Համբարձումյանի խոսքն ընդունվում էր հավուր պատշաճի։ Իսկ հավաքի առիթը Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության երրորդ ակումբի բացումն էր այս համայնքում։

– Մեր կուսակցության ղեկավարությունն անչափ կարեւորում է Հայաստանի ցանկացած բնակավայրում ամեն մի նոր ակումբի բացում,– ասաց ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության անդամ Մեխակ Գեւորգյանը։– Սակայն այդ ակումբների բացումը եւ ՀՌԱԿ շարքերի համալրումը ինքնանպատակ չեն արվում։ Մենք դեմ ենք համընդհանուր կուսակցականացմանը, մեծ թվերին, որոնցով շատ կուսակցություններ ու կուսակցականացած ընտանեկան միություններն են տառապում։ ՀՌԱԿ ամեն մի անդամ՝ լինի մշակույթի գործիչ, լուսավորության բնագավառի աշխատող, գործարար կամ հողագործ, պատասխանատվություն պետք է կրի երկրի ու ժողովրդի ապագայի համար, ինչպես նվիրված լինի ռամկավար-ազատական, այսինքն՝ միջազգայնորեն ընդունված լիբերալ-դեմոկրատական սկզբունքներին։

ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության անդամի խոսքերն այս մի ակումբի բացման եւ նորագիրների առիթով ճշմարիտ են։ ՀՌԱԿ այս նոր ակումբի նորագիրների հետ զրուցելիս այն համոզմունքն ես ունենում, որ լուսավորության բնագավառում աշխատող այս հրաշալի մարդիկ, իրենց հեղինակության շնորհիվ, այո, շատ բան կարող են անել նորմալ հասարակության ստեղծման ճանապարհին։

13 նորագիրներով ստեղծված ՀՌԱԿ այս նոր ակումբի ատենապետ ընտրվեց կրթահամալիրի տնօրեն Մառա Համբարձումյանը։

Նույն օրը ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության անդամ Հրահատ Ստեփանյանը եւ գործիչ Կարեն Կակոյանը եղան Կոտայքի մարզում գործող «Արամուս» ակումբում, որը ձեւավորվել է մեկ ամիս առաջ։ «Արամուս» ակումբի ատենապետ Հրահատ Ստեփանյանն այն համոզմունքը հայտնեց, որ ռամկավար-ազատական գաղափարախոսությունն իսկական, նվիրյալ համակիրների բանակ է ստեղծել։ Փաստն այն է, որ ՀՌԱԿ 15 անդամ ունեցող ակումբին երեկ անդամագրվեց եւս 15 նորագիր։

Ս. Մ.

Հայ գիտնականը կարող է սենսացիոն հայտնագործության հեղինակ դառնալ

Սկիզբը էջ 1

Ստալինի կարգադրությամբ ստեղծված այս գիտական օջախը այն ժամանակներում ունեցել է միակ մրցակիցը ի դեմս ամերիկյան Լիվերմորի կենտրոնի, եւ այդ պահից ծավալվել է սուր մրցակցություն միջուկային հետազոտությունների ասպարեզում։ Անցած տարիներին Դուբնայի կենտրոնը միշտ եղել է առաջատար, եւ նույնիսկ խորհրդային կարգերի փլուզումն ի վիճակի չի եղել սասանելու ինստիտուտի հեղինակությունը։ Անցած 12 տարիներին Դուբնան շարունակել է գիտական նվաճումների իր փառավոր շարքը, եւ, ինչպես նշեցինք, հասել ակնառու արդյունքների։ Այս բոլոր մանրամասները դեսպանին ներկայացրեց ակադեմիկոս Նորայր Սիսակյանի որդին, նույնպես ակադեմիկոս Ալեքսեյ Սիսակյանը, որը ներկայումս զբաղեցնում է գիտական կենտրոնի փոխտնօրենի պաշտոնը։

Նշենք եւս մեկ մանրամասն. Վլադիմիր Պուտինը Դուբնայի կենտրոնի եւ Ռուսաստանի Դաշնության հարաբերությունների կարգավորման օրենքը ստորագրել է 2000 թ. հունվարի 2-ին՝ իր պաշտոնավարման առաջին իսկ օրը։ Այս փաստը, թերեւս, մեկնաբանության կարիք չի զգում։

Ընդգծվեց նաեւ Հայաստանի դերը միջուկային հետազոտությունների ասպարեզում։ 1992 թվականից Հայաստանն անդամակցում է Դուբնայի կենտրոնի աշխատանքներին իսկական անդամի կարգավիճակով, իսկ եթե հաշվի առնենք, որ խորհրդային ժամանակներում էլ հայ գիտնականները ավելի քան զգալի ավանդ են ունեցել այս ասպարեզում, կարելի է ասել, որ Հայաստանի մասնակցությունը Դուբնայի կենտրոնի աշխատանքներին երբեւէ չի դադարել։ Բավական էր միայն Ալիխանյան եղբայրների մասին հիշատակումը։ Իսկ 2003 թվականին կենտրոնը պատրաստվում է բարձր էներգիաների ֆիզիկայի թեմայով միջազգային գիտական կոնֆերանս կազմակերպել Հայաստանում։

Հանդիպման ավարտին ինստիտուտի տնօրենը դեսպանին խնդրեց, որ Արմեն Սմբատյանը ՀՀ նախագահին տեղեկացնի իրենց նախաձեռնության մասին, որի իմաստը հետեւյալն է. կազմակերպել ԱՊՀ երկրների նախագահների արտագնա նիստ Դուբնայում, որի թեման գուցե հիմնարար գիտությունն է լինելու։ Սմբատյանը խոստացավ անմիջապես տեղեկացնել Ռոբերտ Քոչարյանին։ Կադիշեւսկին հայտնեց, որ այս թեմայի շուրջ ինքը զրուցել է Ղազախստանի նախագահի հետ եւ դրական պատասխան ստացել, իսկ ՌԴ նախագահի աշխատակազմը հարցը քննարկում է ամենաշահագրգիռ ձեւով։

Իսկ այժմ ամենահետաքրքիրը. գիտական աշխարհում սպասվող սենսացիան, որի հեղինակը կարող է դառնալ Յուրի Հովհաննիսյանը։ Նա բացառիկ հարցազրույց տվեց «Ազգի» թղթակցին։

– Դուք պատրաստվում եք աշխարհին ներկայացնել Մենդելեեւի աղյուսակի 118-րդ տարրը, որի կյանքի տեւողությունը մեկ վայրկյանից կարճ է։ Կարո՞ղ եք հանրամատչելի լեզվով բացատրել, թե ի՞նչ է դա նշանակում մարդկության եւ մասնավորապես հիմնարար գիտությունների համար։

– Այո, մենք կարողացանք այդ տարրը գրանցել, այո, դրա կյանքի տեւողությունը վայրկյանից կարճ է, սակայն, գուցե գիտական տեսանկյունից, այս հայտնագործության նշանակությունն ահռելի է։ Մինչ այս գիտնականներին հաջողվել էր հայտնաբերել 92 տարր, որոնք ստացվում էին բնական եղանակով։ Հաջորդ ութ տարրերը ստացվեցին արհեստական եղանակներով, եւ ամեն մեկի կյանքի տեւողությունը կրճատման միտում ուներ մինչեւ միկրովայրկյաններ։ 114-երորդների շարքից սկսած, տարրերի կյանքի տեւողությունը սկսում է երկարել, իսկ 118-րդը այդ օրինաչափությունը հաստատում է։ Այս իմաստով ապագա հայտնագործության գիտական իմաստը անգնահատելի է։ Տեսականորեն ստացվում է, որ պետք է գոյություն ունենա այսպես կոչված կայունության կղզյակ, որին պատկանող տարրերը կարող են գոյատեւել անվերջ։ Սա է առավել սենսացիոնը այս հայտնագործության ենթատեքստում, եւ գիտափորձը համոզում է, որ այս հայտնագործությունն էլ սարերի հետեւում չէ։

– Ժամանակին ամերիկացիները հայտարարեցին, թե հայտնաբերել են 118-րդը։

– Այո, բայց նույնքան արագ էլ հերքեցին իրենց ասածը, համոզվելով, որ ստացված արդյունքը գիտականորեն կոռեկտ չէ։

– Կարելի՞ է ասել, որ Ձեր հայտնագործությունը, հասկանալի լեզվով ասած, հեղափոխական քայլ է գիտության մեջ։

– Անշուշտ։ Մենք հասնում ենք մի սահմանագծի, որը փոխում է նախկինում եղած կարծիքները, այսինքն, եթե առաջ գտնում էին, որ տարրերի կյանքի տեւողության կրճատումը նշանակում է, թե բնության մեջ գոյություն ունեն սահմանափակ քանակի տարրեր, ապա նոր տվյալները գալիս են հաստատելու, որ այդ տարրերի քանակը կարող է լինել անսահման։ Սրանից կարելի է ենթադրել, որ անհրաժեշտ է վերանայել մեզ շրջապատող բնության ծագման մասին նախկինում եղած բոլոր վարկածները։ Ի դեպ, կայունության կղզին այս օղակում կարող է ոչ թե վերջնական, այլ՝ սկզբնական գիտելիքի ակունքի վերածվել։ Այդ իսկ պատճառով մենք ձեռնարկեցինք այս չափազանց սուր գիտափորձը, եւ, բարեբախտաբար, հասանք հուսադրող արդյունքի։ Իսկ եթե պարզվի, որ ստացված արդյունքը չի համապատասխանում ներկա գիտության առաջադրած չափանիշներին, ստիպված կլինենք ընդունել փաստը եւ հետազոտությունների ուղին ուղղել այլ կողմ։

Մի՞թե վերադառնում ենք ռուսերեն «խոսելու» ձեւամոլությանը

Երբ մեծանում ես, սեպտեմբերի 1 թե 2 մեկ է դառնում։ Հաճախ նույնիսկ կորցնում ես օրերի հաշիվն ու, թերեւս, առանց ուշադրության են մնում շատ օրեր ու ամսաթվեր։

Սակայն եթե նույն սեպտեմբերի սկզբին գեթ մեկ առիթ ունենաս քաղաք դուրս գալու, հասկանում ես, որ աշնանային այդ օրերի հրճվանքն ինչ-որ շատ թաքուն ու խորը մի տեղում կամաց «խուտուտ» է տալիս հիշողություններդ։

Իսկ դրսում աշակերտներ են, ոմանք մենակ, ոմանք էլ՝ ծնողների հետ գնում են դպրոց։ Գնում են՝ խնդության անսահման զգացումը դեմքներին։ Եվ երբ նայում ես նրանց, չես կարողանում քողարկել ափսոսանքի ժպիտդ։

Այս ներդաշնակ ու այլ շոյող տեսարան կարող է այնքան գրավել ուշադրությունդ, որ, ասենք, փողոցն անցնելիս վթարի պատճառ դառնաս։

Իհարկե, հատում ես փողոցը, դեռ շարունակում ես ժպտալ՝ ոչ մի կերպ չգիտակցելով քիչ առաջվա սպառնալիքը։

«Առտուրիկ, նու, բիստրը...»։ Անմիջապես գիտակցում ես ե՛ւ փողոցում գտնվելդ, ե՛ւ աշակերտ հիշեցնող փոքրիկի ու նրա մոր ռուսահայերեն խոսակցության աններդաշնակությունը փողոցի այն կողմում գտնվելիս ծագած ոգեւորության հետ։

«Նի տրոգայ, կարող ա փչացնել», ականջիդ է հասնում երեխայի եւ նրա ծնողի խոսակցության շարունակությունը։ Ոգեւորությունդ մարում է, վառ ու լուսավոր երանգներն անհետանում են տեսադաշտիցդ։

Ակամա հարց է առաջանում. «Մի՞թե կրկին վերադառնում ենք ձեւամոլության նախկին վիճակին, երբ հայերեն խոսելն այնքան էլ ներկայացուցչական չէր»։

Ցանկալի կլիներ, որ վերոգրյալը եզակի դեպք լիներ։ Սակայն, ցավոք, այդպես չէ։

Վախենում էինք, թե կհայտնվենք անգլիախոսական ձեւամոլության ազդեցության տակ։ Սակայն պարզվեց, որ, թերեւս, անգլերենն ավելի դժվար ու անմատչելի է, քան ռուսերենը։

Այս ամենով հանդերձ, ամենավատն այն է, որ հայերենն էլ, պարզվում է, դժվար է եւ ոչ մատչելի ոմանց (որոնք փոքրամասնություն չեն) համար։ Հետո էլ դժգոհում ենք, թե հեռուստաաղորդավարներն ու թերթերը գրագետ հայերենով չեն մատուցում ասելիքը։

Իհարկե, չեն մատուցի, քանի դեռ մայրն, իր որդու ձեռքը բռնած դպրոց տանելիս, հայերենն իր զավակին պատգամելու փոխարեն, կասի. «Առտուրիկ, նու, բիստրը...»։

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Թալինի մոտ ավտովթարից զոհվել է հինգ մարդ

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Սեպտեմբերի 3-ին, ժամը 18:20-ից 18:30-ի սահմաններում Երեւան-Գյումրի ավտոմայրուղու Մաստարա գյուղին հարող շրջադարձի հատվածում տեղի է ունեցել ավտովթար։ 45LO496 պետհամարանիշով «Կամազ» մակնիշի բեռնավորված ցեմենտատարը շուռ էր եկել «ՎԱԶ 2106» մակնիշի 45LU699 պետհամարանիշով մարդատար մեքենայի վրա։ Վթարի հետեւանքով մարդատարի մեջ գտնվող 5 ուղեւորներից 4-ը տեղում մահացել են, հինգերորդը մահացել է Թալինի հիվանդանոցում։ Բեռնատարի վարորդը ողջ է մնացել։

Վթարից 10 րոպե անց դեպքի վայր են հասել Արագածոտնի մարզի Թալինի պետավտոտեսչության աշխատակիցները։ Պատահարի պատճառները դեռ վերջնականապես ճշտված չեն։ Նախնական վարկածներից մեկի համաձայն, վթարի հավանական պատճառը եղել է մարդատարի օրինական, բայց անհաջող վազանցը ձախից։

Ինչպես հայտնեցին Թալինի պետավտոտեսչության աշխատակիցները, Երեւան-Գյումրի ավտոմայրուղու նույն հատվածում օրերս գրանցվել էր մեկ այլ ավտովթար, որի պատճառով դարձյալ զոհեր են եղել։

Կայարանամերձ հրապարակն առայժմ միայն ծաղկապատվում է

Կայարանամերձ հրապարակի անմխիթար վիճակին անդրադառնալուց հետո («Ազգ», 24 հուլիսի, 2002) «Սասունցի Դավթի» արձանը հաճելիորեն շրջապատվեց ծաղիկներով։ Վերջապես արձանը փոքր-ինչ խնամված տեսք ստացավ։ Սակայն, չգիտես ինչու, ծաղկապատողների աչքից վրիպել են անկյուններում տեղադրված ծաղկամանները։ Հուսանք, որ շուտով դրանք էլ կլցվեն ծաղիկներով։ Էրեբունու համայնքի թաղապետարանի ուշադրությունը պետք է բեւեռել արձանի շուրջը տեղադրված չվառվող լուսարձակների վրա։ Երեկոյան ժամերին հրապարակ այցելողները զրկված են արձանը տեսնելու հնարավորությունից։ Հուսահատական է, որ օրեցօր աճող փողոցային առեւտուրը կազմակերպելու որեւէ ջանք առայժմ չի նկատվում։ Իսկ հրապարակին արդեն «տիրացած» մեքենաներն ու ավտոբուսները, կարծես այլ տեղ չգտնելով, շարունակում են կայանել այնտեղ՝ փչացնելով հրապարակի տեսքը։ Փողոցները մաքրված տեսնելը ոչ միայն այստեղ, այլեւ ողջ քաղաքում արդեն անիրականանալի երազանք է թվում։ Մինչդեռ ցանկացած երեւանցու համար անչափ կարեւոր են փողոցների մաքրությունը, կանաչապատումն ու ծաղկապատումը։ Հարավային թաղամասը (Տիգրան Մեծի) այսօր դանդաղորեն, սակայն, բարեկարգվում է։ Թեպետ Ալեքսանդր Թամանյանի նախագծած ավանդական ճարտարապետությամբ շենքերի կողքին ցավալիորեն հայտնվել են դեղին ու մոխրագույն շենքեր, սակայն հնարավոր չէ չհիանալ վերջերս վերանորոգված երկաթգծի դեպարտամենտի շենքով։ Պահպանվել է ավանդական ճարտարապետության ողջ գրավչությունը՝ նորովի թարմացնելով այն։ Տիգրան Մեծի պողոտան ցանկալի է տեսնել ամենից առաջ մաքուր ու ծաղկապատ, որտեղ վերանա քաղաքի կենտրոնական հատվածից այդքան ընդգծված տարբերությունը։ Իսկ խաղահրապարակներ ու հանգստի գոտիներ ունենալու մասին խոսելն ավելորդ շռայլություն է թվում այս համայնքում։ Գոնե մաքուր ու ծաղիկներով շրջապատված ապրենք...

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԱ տարի

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ

Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս. 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am

Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱւԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն
/ հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն
/ հեռ. 529353

Apple Macintosh
համակարգչային շարուածը
«Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի։

Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

Ընթացիկ

ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Անսովոր միաձայնություն

Գուցե օրակարգային հարցերը դեռ կարեւոր չե՞ն

Երեկվա նիստի օրակարգային 7 հարցն էլ Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի անդամները սպառեցին միայն կողմ քվեարկելով:

Տեղական ընտրություններում թեկնածուների վստահված անձանց, նաեւ ընտրված թեկնածուների վկայականների ձեւերը հաստատելուց հետո ԿԸՀ-ն քննարկեց ստորագրված քվեաթերթիկների պահպանման եւ հաշվարկման, համայնքներում ընտրողների ցուցակները կազմելու եւ վարելու կարգերի հաստատման որոշումների նախագծերը:

Ըստ համայնքներում ընտրողների ցուցակները կազմելու եւ վարելու կարգի, ընտրողների ցուցակները վերանայելուց առնվազն 30 օր, իսկ յուրաքանչյուր ընտրությունից 60 օր առաջ ՆԳՆ համապատասխան անձնագրային ծառայությունները, զինկոմիսարիատները, նախկին թաղման բյուրոները համայնքի ղեկավարին են ներկայացնում այն տվյալները, որոնք կարող են փոփոխություն մտցնել ընտրացուցակներում:

Ցուցակները տեղամասային կենտրոնում փակցնելուց հետո համայնքի ղեկավարը 5 օրվա պարբերականությամբ վերոհիշյալ կազմակերպություններից ստանալով նոր տեղեկություններ, քննարկելով ցուցակների անճշտությունների մասին քաղաքացիներից, հանձնաժողովի անդամներից ստացած դիմումները, որոշումներ է կայացնում: Դրանք փակցվում են տեղամասում ընտրացուցակների մոտ:

Այս կարգի հաստատումը կարեւոր է նրանով, որ այժմ արդեն գործող նոր օրենսդրությամբ, քվեարկության օրը ընտրացուցակի հետ կապված խնդիրներով ընտրողները չեն կարող դիմել դատարան: Ստացվում է, որ համայնքի ղեկավարն առավել պատասխանատու է ընտրացուցակային որեւէ խնդիր առաջանալու դեպքում: Եվ ինչպես նշեց ԿԸՀ նախագահի տեղակալ պրն Աբրահամյանը, համայնքապետների զգալի մասն անհանգստացած է նման պատասխանատվությունից:

ԿԸՀ նախագահ Ա. Սահրադյանն էլ ընտրացուցակային սխալների կապակցությամբ համոզվածություն հայտնեց, որ դրանք ընդամենը համայնքների ղեկավարների անպատժելիության հետեւանք են:

Երեկվա նիստի ընթացքում համայնքներում ընտրողների ցուցակները կազմելու եւ վարելու հիշյալ կարգը միաձայն հաստատելով՝ ԿԸՀ-ն հավանաբար հույս ունի, որ համայնքների ղեկավարները, ճնշված իրենց վրա դրված մեծ պատասխանատվությունից, կհավաքեն ունեցած-չունեցած ազնվությունն ու գործը կկատարեն ամենայն արդարությամբ:

Չեմ կարծում, թե նույնակարծիք շատ մարդ կգտնվի:

Ինչեւէ, երեկ ԿԸՀ-ն հաստատեց նաեւ ընտրացուցակները կազմելու եւ վարելու նկատմամբ ԿԸՀ-ի եւ ընտրատարածքային ԸՀ-ների վերահսկողություն իրականացնելու, տեղամասային եւ ԸՀ քվեարկությունից հետո ընտրական փաստաթղթերի փաթեթավորման եւ դրանք ընտրատարածքային ԸՀ ներկայացնելու կարգերը, նաեւ ընտրատարածքային ԸՀ-ի կանոնակարգը:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Միասնական թեկնածուի մասին խոսելն առայժմ վաղաժամ է

Սկիզբը էջ 1

Ալբերտ Բազեյանը հնարավոր համարեց անգամ 17 թեկնածու, նշելով, որ «հետո կորոշենք», թե ով է լինելու միասնական թեկնածուն: Ստեփան Դեմիրճյանի կարծիքով եւս՝ «առայժմ վաղաժամ է դրա մասին խոսելը»: Վազգեն Մանուկյանը չբացառեց իր առաջադրվելը որպես նախագահի թեկնածու, ասելով, թե «ինչ կլինի հետո, ժամանակը ցույց կտա»: Փոխարենը Ալբերտ Բազեյանը հայտարարեց, որ իրենք բոլորը պատասխանատվություն են կրելու միասնական թեկնածուի համար, հպարտորեն ավելացնելով, որ իրենց հնարավորություններն ավելի լայն են, քան իշխանությանը, որն ունի ընդամենը մեկ թեկնածու: (Ինչքան շատ, այնքան լա՞վ): Ի դեպ, իրեն նախագահի հավանական թեկնածու համարողներից Արտաշես Գեղամյանը ներկա չէր մամուլի ասուլիսին: Դա «Ազգային միաբանություն» կուսակցության ներկայացուցիչը «արդարացրեց» նրանով, որ «Հայկական ժամանակին» տված հարցազրույցում իր ասելիքն արդեն ասել է: Միասնական թեկնածուի վերաբերյալ «Սոցիալիստական Հայաստան» միավորման նախագահը նշեց, որ իրենք ունեն սեփական թեկնածու, բայց կպաշտպանեն միասնական թեկնածուին:

Միասնական ծրագրի առնչությամբ ասվեց, որ քննարկումներից հետո այն կընդունվի: Դա, ըստ միավորման ներկայացուցիչների, խոսում է այն մասին, որ նրանց միավորողը միայն իշխանափոխությունը չէ: Ստեփան Դեմիրճյանի հավաստմամբ, միավորող ուժերը կատարել են հասարակական պատվեր: Դա է պատճառը, որ միավորման մեջ ընդգրկված են եւ աջ, եւ ձախ ուժեր: Դրանք, ՀԺԿ ղեկավարի կարծիքով, կարող են համագործակցել մի շարք կարեւոր խնդիրների շուրջ՝ ազատ եւ արդար ընտրությունների ապահովում, սոցիալական տարբեր խավերի պաշտպանություն եւ այլն:

Ալբերտ Բազեյանի կարծիքով, Ռոբերտ Քոչարյանը որպես երկրի ընդհանուր վիճակի պատասխանատու, չի կատարում իր սահմանադրական պարտականությունները, ինչի հետեւանքով դատական մարմիններն անկախ չեն, քաղաքացիները հավասար չեն օրենքի առաջ, տնտեսական արդար մրցակցությունը բացակայում է եւ այլն: «Հանրապետություն» կուսակցության ղեկավարը երկրի նախագահին մեղադրեց նաեւ հոկտեմբերի 27-ի համար, համարելով նրան պետական մարմնում կատարված հանցագործության համար քաղաքական պատասխանատվություն կրող: Ստեփան Դեմիրճյանն իր հերթին իշխանություններին մեղադրեց «կամա թե ակամա» հոկտեմբերի 27-ի ոճրագործներին հովանավորելու մեջ: Սակայն նա նշեց, որ կոնկրետ մեղադրանքը շատ պատասխանատու հարց է եւ ինքը չի կարող հիմա դա անել: Վազգեն Մանուկյանի կարծիքով, իրեն դուր չի գալիս ոչ թե Ռոբերտ Քոչարյանի անձը, այլ այն մթնոլորտը, որ տիրում է Հայաստանում: Ներկաներից միակը լինելով, նա խոստովանեց, որ «Երեւանում կյանքը լավացել է», բայց անմիջապես նշեց, որ ներկայիս ուղին Հայաստանը զարգացման չի կարող տանել: ԱԺՄ նախագահին մասնավորապես դուր չի գալիս ՀՀ նախագահի եւ Ամենայն հայոց կաթողիկոսի նկարները դպրոցներում դնելը, արտասահմանում ուսանելու համար 15 հազար դոլարի գրավը եւ այլն:

Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի վերադարձի եւ նախագահի միասնական թեկնածու դառնալու մասին հարցին ելույթ ունեցողները բացասական պատասխաններ տվեցին: Ստեփան Դեմիրճյանն ասաց, որ ներկա իշխանության այլընտրանք չի կարելի համարել նախկին իշխանությանը: Ալբերտ Բազեյանն ավելի մանրամասնեց: Նա նախ նշեց, որ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի մասին կարելի է խոսել միայն այն ժամանակ, երբ նա հայտարարի քաղաքականություն վերադառնալու մասին: Այնուհետեւ «Հանրապետության» ղեկավարը կրկնեց ՀԺԿ իր գործընկերոջ միտքն այլընտրանքի մասին: Նրա կարծիքով, չի կարելի ասել, թե Հայաստանում Ռոբերտ Քոչարյանից եւ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանից բացի այլ թեկնածու չկա: Բազեյանն ընդգծեց, որ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի իշխանության օրոք էլ եղել են օրինախախտումներ, բռնություններ եւ ճնշումներ, որոնք, ըստ նրա, այժմ առավել ցայտուն են:

Բացի հիմնական ելույթ ունեցողներից, ժամանակ առ ժամանակ իրենց խոսքն ասացին երկրի միակ «մաքուր ձեռքերով» կուսակցության ղեկավար Հրանտ Խաչատրյանը, «սիրելի ռադիոլսողների» միակ սիրելի Արշակ Սադոյանը, թիվ 1 ռուսամետ, ՀԴԿ ղեկավար Արամ Սարգսյանը, «Հայրենիք ու պատիվ» անվամբ կուսակցություն ստեղծած, բայց, ի տարբերություն մյուս բանախոսների, չգիտես ինչու ընտանիքի մասին ելույթով՝ թիվ 1 խանութպան Մանուկ Գասպարյանը եւ ժողովրդի շահերով «մտահոգ» այլ անձինք:

ՇԻՐԱԿ

Տնտեսության զարգացմանն աջակցելու ցանկությամբ

Ջոն Օրդուեյի այցը Մարալիկ

«Ներդրումային մթնոլորտը Հայաստանում այնքան էլ բարենպաստ չէ, բայց հաջողության հասնել հնարավոր է: Ես հանդիպել եմ ամերիկացի շատ գործարարների, ովքեր Հայաստանում հաջողակ բիզնես ունեն», երեկ Մարալիկ կատարած այցի ժամանակ ասաց Հայաստանում ԱՄՆ դեսպան Ջոն Օրդուեյը: Այցի նպատակը մեր երկրում եւս մի հաջողակ ամերիկացի գործարարի բիզնեսին ծանոթանալն էր:

Զարեհ Բալասանյանը Մարալիկի բամբակամանվածքային գործարանը 4 տարի առաջ է գնել: Երբեմնի հզոր

ձեռնարկությունը խորհրդային տարիներին բամբակյա թելերի արտադրությամբ էր զբաղվում եւ համամիութենական նշանակություն ուներ: Այսօր չնայած հզորության մոտ 20 տոկոսով է աշխատում դեռեւս, ակնհայտ է գործունեությունն ընդլայնելու միտումը: Արտադրվում են բամբակյա թելեր, կտորեղեն, տրիկոտաժ եւ այլն: Փաստորեն, աշխատանքային ողջ ցիկլն այստեղ է իրականացվում՝ թելի արտադրությունից մինչեւ պատրաստի հագուստը: Բամբակը Թուրքմենիայից են ներկրում, քիչ քանակությամբ օգտագործում են նաեւ տեղական հումքը: Գործարանի արտադրանքի գերակշիռ մասն այսօր արտահանվում է Մ. Նահանգներ: Պատվիրատուներն ամերիկյան խոշոր ընկերություններ են, որոնց շարքում է նաեւ այնպիսի հանրահայտ ֆիրմա, ինչպիսին «Reebok»-ն է: «Made in Armenia» պիտակով հագուստը սպառվում է ամերիկյան լավագույն խանութներում: Մոտ ապագայում կսկսեն արտահանել նաեւ եվրոպական շուկա:

Գործարանի տնօրեն Հակոբ Աղաբեկյանի խոսքերով, իրենք արդեն ապացուցել են, որ լավորակ արտադրանք են թողարկում: Միջազգային չափանիշներին համապատասխանությունն է պատճառը, որ «Գառնի» ընկերությունն այսօր դրսում տասնյակ պատվիրատուներ ունի: Մեկ հանգամանք եւս պայմանավորում է գործարանի հաջողակ լինելը՝ արտադրանքի էժան գինը:

«Գառնի» ընկերության արտադրանքի որակի վերահսկողությամբ եւ արտահանմամբ զբաղվող Բրայան Բրեյդին փաստում է. «Իհարկե, կան խնդիրներ, որոնք հատուկ են զարգացող երկրին, բայց Հայաստանում ներդրում անելու համար նպաստավոր պայմաններ կան՝ ապահովություն եւ մարդկային ներուժ»:

Ամերիկահայ գործարար Զարեհ Բալասանյանը թեեւ գործարանը վերագործարկելիս դժվարություններ է ունեցել, բայց այսօր արդեն վստահություն ունի. այս բիզնեսը կայացել է եւ զարգանում է: Նրա խոսքերով՝ 2003 թ. «Գառնի» ընկերության համար արտադրությունն ընդլայնելու տարի է լինելու: Ի դեպ, Զարեհ Բալասանյանը միայն Մարալիկում չէ, որ գործունեություն է ծավալել: Նմանատիպ գործարաններ «Գառնի» ընկերությունն ունի Ախուրյանում եւ Սիսիանում: Ընդհանուր թվով 550 աշխատատեղ է ստեղծել ամերիկահայ գործարարը՝ 50-150 դոլար աշխատավարձով:

Իսկապես, երկրի տնտեսությունը միայն ներդրումների շնորհիվ կզարգանա: Ուրեմն, ներդրողին, գործարարին նաեւ պետական ուշադրություն, աջակցություն է անհրաժեշտ: Անցան դրսից միայն օգնություն ակնկալելու ժամանակները:

ՄԱՌԼԵՆԱ ՀՈՎԱՆԵՓՅԱՆ

Գյումրի. «Համաձայնությունը» կպաշտպանի քաղաքապետի միասնական թեկնածուի

Քննարկելով տեղական ինքնակառավարման մարմինների առաջիկա ընտրություններին Գյումրու քաղաքապետի հավանական թեկնածուների խնդիրը, վերլուծելով քաղաքի հիմնահարցերը եւ դրանց լուծման գործում կուսակցությունների պատասխանատվությունն ու պատրաստակամությունը, «Շիրակի մարզային կուսակցական համաձայնություն» միջկուսակցական միավորումը վերջերս հանդես է եկել հայտարարությամբ, նշելով, որ ընտրություններում առաջադրելու եւ պաշտպանելու է «Ազգային միաբանության» քաղաքային խորհրդի նախագահ Մարգպետունի Մարգարյանի թեկնածությունը: Ասել է թե՝ Մ. Մարգարյանը լինելու է հայտարարությունը ստորագրած կուսակցությունների միասնական թեկնածուն: «Համաձայնություն» միավորման մեջ մտնող կառույցներից հայտարարությանը միացել են ութ կուսակցությունների (ԱԺՄ, ԱԺԴ, ԱՄ, «Հայրենիք ու պատիվ», «Հանրապետություն», ՀԴԿ, ՄԴՀԿ, ՍԻՄ) քաղաքային կազմակերպությունները: ՀԺԿ-ի վերջնական դիրքորոշումն այս հարցում առայժմ պարզված չէ, ԱԻՄ-ի եւ «Ժողովրդավարական հայրենիքի» տեղական կառույցները հարցը դեռ պետք է քննարկեն:

Բացի Մ. Մարգարյանից եւ ներկայիս քաղաքապետ Վ. Ղուկասյանից, շրջանառվում են Գյումրու քաղաքապետի եւս 3-4 ապագա թեկնածուների անուններ: Այնպես որ, ընտրապայքարի ընթացքն ու բուն ընտրությունները դեռ շատ բան կարող են ճշտել:

ԳԵՂԱՄ ՄԱՐՏՈՅԱՆ

Ախալքալաքի եւ Նինոծմինդայի դպրոցների առաջին դասարաններում կսովորեն 1300 երեխաներ

Նոր ուսումնական տարում Ախալքալաքի եւ Նինոծմինդայի շրջաններում առաջին դասարանցիների թիվը նախորդ տարիների համեմատ, քիչ է: Ըստ Ա-Ինֆո-ի, ոչ վերջնական տվյալներով Ախալքալաքի շրջանի բոլոր դպրոցները միասին ունենալու են մոտ 800 առաջին դասարանցի, իսկ Նինոծմինդայի շրջանը՝ մոտ 500:

Տեղեկացվում է նաեւ, որ սեպտեմբերի 1-ից 30 տոկոսով բարձրացել է ուսուցիչների աշխատավարձը: Այդ կապակցությամբ Ախալքալաքի շրջանային կրթության բաժնի վարիչ Օքրո Օքրոյանը դժգոհություն է հայտնել սակրեբուլոներից, որոնք յուրաքանչյուր ուսուցչի ամսական աշխատավարձից պահում են 5 լարի:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ԱԶԳ

Ընդդեմ զազրախոսության

Նախկինները փրփուրներից են կախվում

Թե ինչպես «Չորրորդ իշխանություն» թերթում տիկ. Լիզան մոգոնեց «պոեզիա», վերագրեց ինձ, հետո «մեղադրեց» նախագահին եւ խայտառակեց իրեն ու իր հովանավորներին

«Չորրորդ իշխանություն» թերթում (հունիս, 2002 թ.) հոդված է տպվել, որտեղ քննադատում են իմ «գլենդեյլյան զավթողները»: «Լրագրող» Լ. Ճաղարյանը քննադատում է ինձ եւ «իմ քերթվածքները» (իր արտահայտությունն է- Ա. Հ.), որոնք իբր ուղղված են Հայաստանի նախկին քաղաքական գործիչների դեմ: Հավաստիացնում է ընթերցողին, որ այդ «քերթվածքները» իր ձեռքի տակ են, երդվում է, որ դրանք ստույգ գրչի արդյունք են, եւ որպես ապացույց՝ հատվածներ ու տողեր է մեջբերում, որից հետո՝ գրպարտում ու նշավակում:

Նախ՝ զարմանում ես, թե շուկայական լուտանքներով լեցուն նման հոդվածը ինչպես է թառել «Չորրորդ իշխանություն» մեծադիր անունով թերթի դեղնած էջերին: Նման որակի գրպարտություն տպող թերթը ճիշտ կլիներ անվանել «Չորրորդ անիշխանություն»: Ահա այդ անիշխան թերթում «լրագրող» տիկ. Լիզան հայտարարում է, որ Գլենդելում (ԱՄՆ), իմ ելույթներից մեկի ընթացքում, քաղաքական նախկին գործիչներին նշավակող բանաստեղծություններ եմ արտասանել, եւ այդ մասին նրան «կայծակնային արագությամբ» հայտնել են հեռախոսով: Հետո, մոռանալով հեռախոսը, գրում է, որ այն տեսագրություն է եւ շուտով այդ տեսագրությունը Լոս Անջելեսից կուղարկեն նրան: Հետո էլ, մոռանալով հեռախոսազանգը եւ տեսագրությունը, խոսում է նամակի մասին. «Այս նամակի հեղինակի տրամադրությունից, ախր...»:

Որի՞ն հավատանք: Բայց դա գրպարտողի համար էական չէ, կարեւորը կլյաուզան ամեն գնով թխելն է: Տիկ. Լիզան գրում է. «Իսկ ահա թե հեռավոր Գլենդելից ինչ են պատմում տեղական հեռուստաալիքներից մեկով Նոբելենց Արտեմ Հարությունյանի ելույթի մասին»: Փորձում է ընթերցողին համոզել, որ ինքը մեղք չունի իր մոգոնած ցնդաբանության համար, եւ հասկանո՞ւմ եք, այդ ամենը իրեն պատմե՛լ են: Ահա թե ի՞նչ, տիկ. Լիզայի ցանկությամբ եւ թերթի խմբագիր տիկ. Շողերի աջակցությամբ, ուզածդ պատմությունը կարող է թառել «Չորրորդ իշխանության» էջերին, հատկապես, երբ այն Գլենդելից են պատմում: Իսկ նույն Գլենդելից չե՞ն զանգել եւ պատմել նրանց, որ նման գրպարտչական նյութը պետք է ստուգվեր, սկսած «խորհրդավոր միանձնուհու» զանգից, վերջացրած այն մոգոնված նամակի մեջբերումներից, որոնք մրոտել է հենց «լրագրողը», եւ ընթերցողին հրամցրել որպես իմ գրչի արդյունք:

Բայց այս փորձը նաեւ բացահայտում է, որ յարամիտ գրպարտագիր է եփվում, եւ այնքան են ոգեւորված, որ հետեւանքների մասին չեն էլ մտածում: Այսինքն՝ եթե հեղինակը պահանջի այդ տողերի սկզբնաղբյուրը, ի՞նչ են անելու, հարցնում է «լրագրողը»: «Այսքան թույն ու թարախը սրա մի մանկան բռնցքաչափի ուղեղում ո՞նց է տեղ արել»: Պատասխան. կորեկաչափ ուղեղն անգամ կզգուշանար եւ իր տիրոջը չէր թույլատրի իր իսկ մոգոնած տողերով մամուլ խցկվել եւ, վերագրելով ուրիշին՝ դասեր տալ:

Լրագրողը ինքն է գրել այդ տողերը, ինքն էլ «զարմանում» է, թե իր «բռնցքաչափի ուղեղում այսքան թույնութարախը ո՞նց է տեղ արել»:

Լրագրողը գրում է, որ Արտեմ Հարությունյանը բանաստեղծություններ է գրել, «որտեղ ցինիկ մակդիրներով ծաղրում է նախկին նախագահին՝ հեգնելով նրա արտաքինը, ապա «պերեխոդ» է անում («սխանչելի» ոճ է, չէ՞- Ա. Հ.) ՆԳ նախկին նախարարին, անվանելով նրան խղճուկ գյուղագիր, որն իբր երկու բառ չէր կարողանում կապել իրար, բայց կարողանում էր հրամաններ արձակել ու նրա հրամանով սպանված տղաների ոսկորները մինչեւ հիմա դեռ հանում են տարբեր տեղերից»:

Այս տողերը վստահ վերագրում է ինձ, բայց ես հայտարարում եմ, որ այդ տողերը ինձ հետ ոչ մի կապ չունեն եւ իմ գրչին չեն պատկանում:

Ինքն է մոգոնել: Իսկ նախկին վարչապետի մասին իբր գրել եմ (ո՞ր նախկին եւ ո՞ւմ նկատի ունի- Ա. Հ.), որ «Անգլիայից եկավ ու նորից փախավ՝ Հայաստանի փողերը հետը տանելով» եւ այլն, եւ այլն: Եվ, հավանաբար, հույս ունենալով, որ ես ԱՄՆ-ի Ֆուլբրայթի անվան գիտնականների միջազգային փոխանակման կոմիտեի հրավերով գտնվելով Լոս Անջելեսի պետական համալսարանում դասախոսելու եւ գիտական աշխատանքի համար, տեղյակ չեմ լինի այս հորինված «տեքստին» ու «տողերին», թափ է առնում ու մոգոնում հետեւյալ հատվածը. «Բոլոր նախկինների «վրայով» քաջարի գրչակը (գրպարտիչը իրեն անվանում է «քաջարի գրչակ», ի՞նչ երես է, չէ՞- Ա. Հ.) մեկ առ մեկ անցնելուց հետո, ինքնահիացմունքից ընչահեղձ լինելով՝ եզրափակում է. «Ահա եւ պաշտպանության նախկին նախարարը, եկավ մորուքը մատով քչփորելով»:

Շատ հնարամիտ է տիկ. Լիզան, հիմա էլ որոշել է անունս օգտագործելով, ծաղրել սպարապետ Վազգեն Սարգսյանին: Որոշել է վայ-լրագրողը եւ ոչ թե ես: Որովհետեւ, նորից եմ ասում, վերը նշված տեքստը եւ տողերը իմ գրչին չեն պատկանում, եւ քանի որ այս գրպարտիչ հոդվածը ստորագրել է Լիզա Ճաղարյան «լրագրողը», ապա այդ ամենը նրա «կլյաուզնիկ» մուսայի արդյունքն է, եւ վաղ թե ուշ ջրի երես պետք է դուրս գար եւ պատռեր գրպարտողի դիմակը: Ինքն իմ անունից գրում է տեքստն ու տողերը, ինքն էլ «քննադատում» իր իսկ գրած «տողերը եւ կլյաուզաները»: Այս եփուկը պատրաստելուց հետո տիկ. Լիզան անցնում է գործի. «մեկնաբանում» ու պարսավում է իր իսկ գրած պոեզիան՝ անզուսպ դաժանությամբ, հերյուրանքով ու «բազարային» լուտանքներով: Բերենք մեկ-երկու օրինակ, որ ընթերցողին պարզ դառնա, թե ինչ մակարդակ ունի այս անձը:

Գրում է. «Արտեմ Հարությունյանն արտաբերեց իրեն բնորոշ անմարսելի թույնով հագեցած քերթվածքները, որոնք լսելիս թուքդ էլ ես ափսոսում, նման արարածի երեսն «օծելու» համար»: Լավ է, չէ՞, ինքը գրում է, ինքն էլ «օծում»:

Միայն հարց է ծագում, ո՞ւմ երեսը պետք է «օծել» եւ ինչի՞ համար: Եթե վերը նշված տողերի համար, ապա դեմքեր «օծելու» անհագ ցանկություն ունեցող «լրագրողը» պետք է «օծի»... հենց իր դեմքը, չէ՞ որ ինքն է այդ տողերի հեղինակը... Այս անհեթեթ-զառանցական հոդվածը նաեւ մարմնավորում է այն փաստը, որ լրագրողներից ոմանք խոսքի ազատության հրաշքը հասկանում են սոսկ որպես... «խոսքի զազրախոսություն»:

Այս հոդվածից պարզվում է, որ նա լուրջ մասնագիտացել է նախագահի քննադատելու գործում: Թե այդ քննադատությունը որքանով է մոտ իրականությանը, նրան բոլորովին չի հետաքրքրում, կարեւորն իր զազրախոսության հերթական բաժինն ընթերցողին հրամցնելն է: Այս վայ-լրագրողն այնպես է խոսում ու խաղում հայտնի անունների հետ, ասես հարյուր տարվա իր ընկերներն են, եւ բնութագրում է Հայաստանի նախագահին՝ Ռոբերտ Քոչարյանին, որպես «իր ողջ կյանքում մի հայատառ գիրք չկարդացած անձնավորության»:

Գրում է տիկ. Լիզան. «...Որտեղից որտեղ՝ մամուլում հայտնվում էր Վանոյի մի փոքրիկ պատմվածքը, ու «ապերախտ» ընթերցողները ձեռքից ձեռք էին խլում այն, հեռավոր Մոսկվայից էլ մրցանակն ուղարկում էին ոչ թե տասնահատորյակների բազմաչարչար հեղինակներին, այլ դեռեւս տասը-տասներկու պատմվածքների հեղինակ Վանո Սիրադեղյանին:

«Դիմանալու բան չէր, ու չկայացած միջակությունները, գրչակները, տարիներ շարունակ իրենց հոգիներում պահ տված կուտակ-կուտակ հերսն (ինչպիսի՜ «ոճ», կեղծ գյուղագրական մտավարժանքների ինչպիսի հեղեղ- Ա. Հ.) սկսեցին դուրս թափել՝ իր ողջ կյանքում հայատառ գիրք չկարդացած Ռոբերտ Քոչարյանի «դաբռոն» ստանալու պես»:

Գրում է տիկինը. «Բայց ժամանակները, անկախ Ռոբերտ Քոչարյանի ու իր անձնական օգտագործման «ինծիլիգենցիայի», այնուամենայնիվ, փոխվել են»: Հոդվածի վերջում, տիկ. Լիզան դառնում է Ռոբերտ Քոչարյանի «ներքին» եւ «արտաքին» թշնամիների մասնագետ եւ թարթաքում հերթական մտավարժանքը, նորից դիմելով «խորհրդավոր կլյաուզնիկի» (այսինքն՝ հենց իր- Ա. Հ.) նամակին՝ որպես հեղինակավոր «կենարար աղբյուր»: Գրում է. «Այս նամակի (ո՞ր նամակի եւ ինչո՞ւ գրպարտողի պատահական նամակը դառնում է տեղեկատվության «հավաստի» աղբյուր եւ հայտնվում մամուլում- Ա. Հ.) հեղինակի տրամադրությունից պարզ պարզվում է, որ Ռոբերտ Քոչարյանն ու իր շրջապատը «ներքին թշնամիների» դեմ չպիտի պայքարեն: Բա արտաքին թշնամինե՞րը»:

Ինչպես տեսնում եք, «լրագրողին» խիստ հուզում են նախագահի ոչ միայն ներքին, այլեւ՝ արտաքին թշնամիները: Պարզվում է, «նամակի հեղինակի տրամադրությունից ախր պարզ» երեւացող թշնամիներին նկատում են «բոխախավոր միանձնուհին», մեկ էլ վայ-գրողը: Միայն այդպես «նամակի հեղինակի տրամադրությունից» շատ բան է կախված, անգամ՝ քաղաքականություն:

Եզրակացությո՞ւն. «Լրագրողը» ինքն է թխել վերը նշված «գլուխգործոցները», ինքը խայտառակել Վանո Սիրադեղյանին եւ մյուս հայտնի ու անհայտ գործիչներին, բայց գործել է գեղջկական խորամանկությամբ, ինձ վերագրելով իր իսկ դուրս տված տողերն ու մտքերը:

«Լրագրողը» հեգնում է ամերիկյան համալսարանների կողմից ինձ Նոբելյան մրցանակի ներկայացնելու փաստը: Ոչ միայն հեգնում է, այլեւ «ողբում»:

«Այն Արտեմ Հարությունյանի, որին սփյուռքի լավ տղերքը խոստացել էին Նոբելյան մրցանակ դասավորել, բայց չդասավորվեց (ի՞նչ ոճ է- Ա. Հ.) որովհետեւ գիտեք, հայերիս էն կողմերում չեն սիրում» (ո՞վ ասաց- Ա. Հ.):

Հանգստացեք, տիկին, եւ պատեպատ մի խփվեք: Ես ունեմ գրական այլ մրցանակներ, եւ երբ հայ գրողը ներկայացվում է միջազգային տարբեր մրցանակների, դրանից մենք՝ հայերս, շահում ենք եւ ոչ թե կորցնում: Ի՞նչ է, վա՞տ է, որ միջազգային հանրությունը լսի մեր անունը: Փոխանակ ուրախանանք, ծաղրո՞ւմ ենք: Մենք չպետք է վախենանք մասնակցել ուզածդ գրական մրցույթին: Մարտնչող տգիտությունից երբեւէ օգուտ եղե՞լ է, ի՞նչ վատ բան կա, որ հայ գրողը ներկայացվի միջազգային մրցանակի: «Լրագրողը» լաց է լինում, թե ինչո՞ւ են ինձ գործուղել «այս ափերը»՝ ներկայացնելու «արդի հայ գրչարվեստը»: Ոչ միայն հայ գրչարվեստն եմ ներկայացրել, այլեւ՝ ամերիկյան, այն էլ ամենաբարձր գիտական ու գրական ատյաններում, ընդհուպ ԱՄՆ-ի արտաքին գործոց եւ բարձրագույն կրթության նախարարությունների կազմակերպած Վաշինգտոնի փառատոնում, նաեւ՝ Սպիտակ տան շրջանակներում, նաեւ՝ Գլենդելի գիտական ու մշակութային կենտրոններում, Լոս Անջելեսի պետհամալսարանի գիտական համաժողովներում, հայերեն, անգլերեն, ֆրանսերեն լեզուներով:

Ինձ հրավիրողը Միացյալ Նահանգներն են, եւ դա պատիվ է բերում առաջին հերթին իմ երկրին եւ՝ ուզածդ երկրին: Զրպարտիչները իրենց ծախծում նստած, մեծ-մեծ բրդում են, դե թող գան «բոխախավոր կլյաուզայի» այդ «նամակագիրները» օտար լեզվով հայ եւ ամերիկյան մշակույթն ու գրականությունը ներկայացնեն ամերիկյան համալսարաններում եւ տարբեր գիտական հաստատություններում: Լավ բամբասել եւ զազրախոսել գիտեք, իսկ վտանգի պահին՝ ծակուռը մտնել ու թաքնվել:

ԱՄՆ-ում գտնվելու ժամանակ, հրատարակման եմ պատրաստել ամերիկյան պոեզիայի երկրորդ հատորը (600 էջ), որը նույնպես գնահատման արժանացավ Լոս Անջելեսի պետհամալսարանի ամերիկյան գրականության եւ մշակույթի ամբիոնի կողմից: Գնահատման արժանացավ «Նամակ Նոյին» անգլերեն թարգմանված ժողովածուն (Նյու Յորք) եւ «Ընտրանի ամերիկյան եւ անգլիական պոեզիայի» թարգմանական առաջին հատորը, որը 2000 թ. Սպիտակ տանը կազմակերպված գիտաժողովում նվիրեցի ԱՄՆ նախագահ Քլինթոնին:

Ես ստիպված եմ թվարկում այս բոլորը, որովհետեւ փոխանակ գնահատանքի խոսք լսեմ Հայաստանից, ինձ է հասնում այս փրփրաբերան եղծարարությունն ու գրպարտությունը: Բայց չեմ կարծում, որ այս վայ-լրագրողները կարող են ներկայացնել մեր իմաստուն հողի շարժումն ու նորացումը: Անկարող են:

Ցավում եմ, բայց թե՛ «Չորրորդ իշխանություն» թերթը, թե՛ «լրագրողը» այս գրպարտության համար պատասխան են տալու օրենքի առաջ: Իսկ Հայաստանի համար նոր դարը եկել է, գալիս է: Իր դարն ապրածներին մնում է սոսկ չարախոսել եւ շլմռած հայացքով հետեւել իրենց համար անհասանելի նոր արարմանը: Այսքանը:

P.S. Նոր էի վերջացրել այս հոդվածը, երբ պարզվեց, տիկ. Լիզայի գրպարտչական խայծն արդեն հասցրել են կուլ տալ ուրիշ երկու «լրագրողներ», մեկն Ավետիս Հարությունյան, մյուսը՝ Հարութ Մխիթարյան: (տես «Հայկական ժամանակ», Օգոստոս, N43, N44):

«Օսկարից մինչեւ իշու սպարտակիադա»՝ այսպես է վերնագրել իր հերթական ցնոքը այս նորընծա «օբիժեննիկը»՝ Ավ. Հարությունյանը: «Հոդվածում» «էշագետը» խորտակվելու աստիճան խոսում է «իշու սպարտակիադայի» մասին եւ այնպիսի քաջատեղյակ տոնով ու «գիտելիքներով», որ ակամա կասկածում ես՝ գուցե նա նույնպես մասնակցել է այդ միջոցառմանը եւ անգամ պարգեւատրվել: Այս խեղճ ու կրակ «մտածողը» իրեն մասնագետ է հռչակել՝ քաղաքական հարցերից մինչեւ մրցանակներ: Ահա նրա քաղաքական մտածողության «գոհարներից» մեկը. «Հետո հերթը հասավ «Օսկար» «ստանալուն» եւ երբ այդ էլ անցավ, վրա հասավ Կաննի կինոփառատոնը, բայց այստեղ էլ պարզվեց, որ Ֆրանսիան ոչ այնքան հակաթուրք է, որքան արաբական տեռորով հիացող (համենայն դեպս, դա թույլ է տալիս բազմաբովանդակ դարձնել Ֆրանսիայի՝ մարքսիզմից օրգազմի հասնող մտավորականության ազատ ժամանցը), եւ Կաննում ինչ-որ մրցանակ տվին պաղեստինցիների նկարահանած (թե՞ ֆրանսիացիների) առաջին ֆիլմին»: Իր տողերը կարելի է օգտագործել հենց իր դեմ. «Մարքսիզմից մինչեւ» լրագրական «օրգազմի» է հասցրել իր ցնդաբանությունը, եւ սա անում է կեղծ գյուղագրի շլմռած լեզվով, իբրեւ մեծ «իմաստներ» կան ասածի մեջ: «Մարքսիզմից մինչեւ օրգազմի հասնող մտավորականի» ծաղրի արժանի այս կեցվածքը նույնպես պետք է ջրի երես դուրս գար եւ դուրս եկավ...

Գրում է որպես ենթավերնագիր հետեւյալ «մարգարիտը». «Բավական էր դուրս գային Բաքվի վերահսկողությունից, բավական էր նաեւ ձերբազատվեին Տեր-Պետրոսյանի զգաստացնող ներկայությունից, անմիջապես վերադարձան ավանդական կրոնին»: Սա հենց իրենց, «օբիժեննիկների» մասին է, միայն թե «կրոնի» փոխարեն կօգտագործեի էստաֆետա բառը, իշու էստաֆետա, որովհետեւ մի ցնդաբանությունը լուրջ տեսքով փոխանցվում է մի այլ «լրագրողի», վերջինս իր լուման է բերում եւ հանձնում այդ հիմարության էստաֆետային մասնակցող մի այլ «լրագրողի»: Եվ այսպես անվերջ:

Բայց այս «էշագրության» վարպետի «գլուխգործոցը» էշի եւ մարդու սեռական հարաբերության մասին հատվածն է, որտեղ Ավետիսը բառացիորեն գրում է հետեւյալը. «անուրանալի է ավանակի դերը քաղաքակրթության պատմության, հատկապես մատաղ սերնդի սեռական դաստիարակության գործում: Հասկանալի է հասուն տղամարդու ձգտումը ժամանակ առ ժամանակ, այս կամ այն չափով քողարկված, արժանին մատուցել իր խռովահույզ պատանեկության սիմվոլներին, բայց դեռ երբեք այդ բանը այդքան «պետականորեն», այդչափ անթաքույց ու սրտանց չէր դրսեւորվել, ինչպես դրսեւորեցին Ղարաբաղի ու Հայաստանի պետերը այդ իշու սպարտակիադայի ժամանակ»:

Եվ «լրագրող» Ավետիսը ասում է այս ցնդաբանությունը այնպիսի գիտունի տոնով ու ծեքծեքումով, որ սկսում ես մտածել՝ գուցե «այդ ամենը» սեփական փորձով գիտի (օրինակ, Նոյեմբերյանի գյուղերից մեկում) եւ դեռ, ավա՜ղ, տո՞ւրք է տալիս «իր խռովահույզ պատանեկության սիմվոլներին», որոնցից է, երեւի, ժամանակին պետական իր առանձնատանը պահած այծը:

Սրան էլ օր ու արեւ չի տալիս ինձ Նոբելյան մրցանակի ներկայացնելու փաստը: Գրում է. «իսկ ամենասկզբում Նոբելյան մրցանակ «կպցնելու» գործն էր ղարաբաղցի Արտեմի համար»: Սա էլ է պատեպատ խփվում: Մի անգամ գրել է այդ մասին, չի հանգստանում: Նոբելի մրցանակը «կպել» է նրա ուղեղին, ծամոնի պես պոկ չին գալիս: Նրա ուղեղից պոկ չի գալիս նաեւ կեղծ գյուղագրության մտավարժանքները:

P.S. (բ) «Հայկական ժամանակի» հաջորդ համարում (44) նոր հոդված հայտնվեց, եւ նորից տիկ. Լիզայի ստահոդ «նամակի» հիման վրա: Այնպիսի տպավորություն ես ստանում, որ «Հայկական ժամանակ» եւ «Չորրորդ իշխանություն» թերթերն ու լրագրողներից ոմանք ուրիշ բան ու գործ չունեն, խիստ զբաղված են իմ պոեզիայի եւ ելույթների աղճատված «սղագրությունները» վերծանելով (կարդա՝ գրպարտելով) եւ իրենց կողմից գրած տողերը շարունակ մեկնաբանելով: Տիկ. Լիզայի, «բոխախավոր միանձնուհու» նամակ-խայծը այս անգամ կուլ է տվել ոմն Հարութ Մխիթարյան: Սա էլ է որոշում բարոյական դասեր տալ ինձ, իր հոդվածի որովայնում ունենալով Լիզայի «քերթվածքը»:

Կուլ է տալիս խայծը եւ հայտնվում ցնդաբանության արահետում: Գրում է, որ «Չորրորդ իշխանություն» թերթում (27.01.02.) հրապարակվեց սփյուռքահայ մեր հայրենակիցներից մեկից ստացված, մեղմ ասած, զայրալից նամակից մի հատված»: Այն քննադատվեց «համապատասխան մեկնաբանություն-գնահատականով»:

Այս «լրագրողը»՝ Հարութ Մխիթարյանը նույնպես, առանց փաստացի սկզբնաղբյուրի (տիկ. Լիզայի մոգոնածը նրան բավարարում է), ինձ մեղադրում է Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին եւ մյուսներին քննադատելու հարցում: Բայց ես նախկին պրեզիդենտի ոչ անունն եմ տվել, ոչ էլ որեւէ առիթով իմ պոեզիայում ու ելույթներում քննադատել: Նորից եմ ասում՝ ցույց տվեք սկզբնաղբյուրը: Փաստորեն, սկզբնաղբյուր դառնում է տիկ. Լիզայի գրածը: Հրաշալի՜ է:

Մխիթարյանը հոդվածի վերջում դատավորի կեցվածքով գրում է. «ավելորդ է նաեւ բարոյականության մասին խոսելը»: Այո, ավելորդ է, որովհետեւ միայն անբարո գրչակներն են գործում այդպես. իրենք մոգոնում են, վերագրում ուրիշի, իրենք էլ քննադատում:

Վերջում մի խորհուրդ. այս «անտերուդուս» (իրենց սիրելի բառն է- Ա.Հ.) լրագրողները պետք է կրթվեն, մի քիչ կարդան եւ նոր միայն «մեյդան» գան: Թե չէ հրապարակավ, մամուլի էջերում անվերջ ծեծ ուտելն էլ մի բան չէ: Թե չէ, մենք էլ «տերխու տեր ենք», խղճա՛լ գիտենք:

P.S. (գ) Ավետիսի հոդվածը կարդալուց հետո, նրա հոդվածի վրա հանկարծ կասկածելի մեծության ականջներ հայտնվեցին, մնացի զարմացած-ապշած: Հիրավի, ի՜նչ գաղտնիքներ կան դեռ կյանքում, կասեր այս դեպքում Շեքսպիրի հերոսը:

ԱՐՏԵՄ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Թոնի Բլերը համերաշխվում է Ջորջ Բուշի հետ

Մինչդեռ վերջինիս վարչակազմը պառակտված է

Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Թոնի Բլերը երեքշաբթի օրը մամլո ասուլիսում փորձեց իր համախոհներին համոզել, թե Սադդամ Հուսեյնն «իրական սպառնալիք» է Միջին Արեւելքի եւ մնացյալ աշխարհի համար: Նա խոստացավ առաջիկա շաբաթներին հրապարակել այդ սպառնալիքն ապացուցող փաստաթղթեր: Բլերի խոսքերով, Սադդամ Հուսեյնի վարչակարգը «շարունակում է քիմիական ու կենսաբանական, թերեւս նաեւ միջուկային զինատեսակների մշակումները»:

Այս կապակցությամբ «Լիբերասիոն» թերթը գրում է, որ Մեծ Բրիտանիայի վարչապետն իր փայլով փորձում է առաջին հերթին ազդել բրիտանացիների հանրային կարծիքի վրա, քանի որ ամռան ամիսներին երկրում ավելացել է հակաիրաքյան պատերազմի հակառակորդների թիվը: «Դեյլի միրորի» անցկացրած վերջին հարցման տվյալներով, բրիտանացիների 71 տոկոսն անընդունելի է համարում այդ պատերազմն առանց ՄԱԿ-ի թույլտվության:

Թոնի Բլերն Իրաքի հարցում սեփական դիրքորոշումը խոստացրեց այն պահին, երբ ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշի վարչակազմը նույն հարցում ավելի քան երբեւէ պառակտված է: Բացի դրանից, հակաիրաքյան պատերազմին դեմ են եվրոպական երկրների մեծ մասը Գերմանիայի եւ Ֆրանսիայի գլխավորությամբ, Ռուսաստանը, Չինաստանը, Պարսից ծոցի միապետությունները եւ այլն: Ծոցի արաբական երկրները միաժամանակ Իրաքին հորդորում են «ՄԱԿ-ի հետ լիովին գործակցել իրաքյան զենքի տեսչական ստուգումների հարցում»:

Մեկնաբաններից շատերի կարծիքով, Բլերի հրապարակելիք փաստաթղթերը դժվար թե որեւէ էական նորություն պարունակեն: Բայց դրանք կարող են վերջ դնել այս հարցում ԱՄՆ-ի ներկայիս մեկուսացմանը եւ արդարացնել հակաիրաքյան հարձակումը: «Ֆիգարո» թերթը հիշեցնում է, որ անցյալ տարվա աշնանը սեպտեմբերյան ահաբեկչություններին Ուսամա բեն Լադենի մասնակցության վերաբերյալ բրիտանական փաստաթղթերի հրապարակումն ազդակ ծառայեց Աֆղանստանում ամերիկացիների հարձակման համար:

Միաժամանակ հաղորդում է, որ Յոհաննեսբուրգի գագաթաժողովի շրջանակներից դուրս Իրաքի փոխվարչապետ Թարեք Ազիզը հանդիպել է ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Կոֆի Անանի հետ: Վերջինիս խոսնակի տարածած հայտարարության մեջ նշվում է. «Հանդիպումն անցկացվեց ՄԱԿ-ի եւ Իրաքի իշխանությունների մշտական երկխոսության շրջանակներում, որի նպատակն է համաձայնության գալ տեսուչների Իրաք վերադառնալու շուրջը: Դա իր հերթին կհանգեցներ համապարփակ լուծման, ներառյալ պատժամիջոցների վերացումը»:

Կալինինգրադի հարցը տեխնիկապես լուծված է

Եվրամիությանը Լեհաստանի եւ Լիտվայի առաջիկա անդամակցության կապակցությամբ Կալինինգրադի մարզի հնարավոր մեկուսացման խնդիրը տեխնիկապես լուծված է: Լուծումը ենթադրում է բուն Ռուսաստանից Կալինինգրադ մեկնող գնացքներում մտցնել ուղեւորների ստուգման «ավիացիոն» համակարգ եւ տոմսից բացի նրանց տալ նաեւ հատուկ «վաուչերներ»:

Ռուսաստանի եւ Եվրամիության պաշտոնական անձինք առայժմ չեն խոսում լուծման մասին: Բայց Արեւմուտքի ԶԼՄ-ներում հայտնված որոշ տեղեկություններ վկայում են, որ ռուսաստանցիների անայցագիր ուղեւորությունները տեղի կունենան հենց «վաուչերացման» միջոցով: «Գազետա» էլեկտրոնային թերթի տվյալներով, Լեհաստանն ու Լիտվան արդեն հանդես են եկել նման լուծման օգտին: Լուծմանն էապես նպաստել են ՌԴ Դաշնության խորհրդի նախագահ Սերգեյ Միրոնովը եւ ՌԴ նախագահի հատուկ ներկայացուցիչ Դմիտրի Ռոգոզինը:

Տեխնիկական լուծումը միայն գնացքի ուղեւորների համար է, քանի որ նավերն ու օդանավերը Լեհաստանով եւ Լիտվայով չեն անցնում: Տվյալ դեպքում կիրառվելու է օդանավակայաններում իրեն արդարացրած համակարգը: Գնացքի ուղեւորները կունենան հատուկ տոմսեր (թերեւս՝ ներդիր «վաուչերներով»), կգրանցվեն, իսկ գնացքի մեկնումից հետո ուղեւորների ցանկն անմիջապես կփոխանցվի «տարանցիկ երկրների» ներքգործնախարարություններին: Նման տոմս-«վաուչեր» ստանալու համար, անշուշտ, հարկավոր է ռուսական նոր անձնագիր, որ ռուսաստանցիների կեսն առայժմ չունի:

Մեկնաբանների կարծիքով, ուղեւորափոխադրումների նման ազատական կարգը ձեռնտու է նաեւ Լիտվային եւ Լեհաստանին, քանի որ հակառակ դեպքում այդ երկրները տնտեսական մեծ կորուստներ կունենային:

Միջազգային քրեական դատարանն սկսել է աշխատանքը

Նյու Յորքում երեքշաբթի օրը բացվել է Միջազգային քրեական դատարանի առաջին նիստը: Պատմական այդ նիստին մասնակցում են ՄՔԴ-ի ստեղծմանը վերաբերող Հռոմի 1998 թ. պայմանագիրը վավերացրած 78 երկրների ներկայացուցիչներ: Ռոյթեր գործակալության հաղորդման համաձայն, նիստի մասնակիցներն արդեն քննարկել են 18 դատավորների ու դատախազների առաջիկա ընտրության հարցը: Դատարանը լրիվ կազմով կաշխատի 2003 թ. գարնանից:

Միջազգային քրեական դատարանը քննելու է ցեղասպանության, ագրեսիայի, պատերազմական ոճիրների եւ մարդկության դեմ ուղղված հանցագործությունների գործերը: Վերջիններիս թվին են դասվում սիստեմատիկ սպանությունները, խոշտանգումները, բռնաբարությունները եւ սեռական ստրկացումը, որոնք կատարվել են 2002 թ. հուլիսի 1-ից հետո:

ԱՄՆ-ի ներկայացուցիչները չեն մասնակցում դատարանի նիստին, քանի որ նախագահ Ջորջ Բուշի վարչակազմը հրաժարվում է վավերացնել Հռոմի պայմանագիրը:

Վիլնյուսում կա 300 ստվարաթղթե «ոստիկան»

Ուսումնական տարվա սկզբից Լիտվայի մայրաքաղաք Վիլնյուսում «ծառայություն» սկսեցին 300 ստվարաթղթե ոստիկաններ»: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը հաղորդում է, որ դրանք մարդահասակ եւ ոստիկանի կերպարանքով սարքված ստվարաթղթե պատկերներ են, որոնք կարգի պահապանների յուրօրինակ օգնականներն են դարձել լարված երթեւեկության այս օրերին:

Ստվարաթղթե «ոստիկանների» ներկայությունը կարգի է հրավիրում վարորդներին եւ դպրոցականներին դպրոցների մերձակա հետիոտնային անցումներում նվազեցնելով ճանապարհային պատահարների թիվը:

Վերջին օրերին Լիտվայի ավտոմայրուղիներից մեկի 10 կիլոմետրանոց հատվածում օգտագործվում է նաեւ մեկ ուրիշ նորույթ: Խոսքը ոստիկանական ավտոմեքենայի պլաստիկե նմանօրինակների մասին է: Բնական մեծությամբ սարքված այդ «ավտոմեքենաները» հենց որ հայտնվում են մայրուղու հատվածում, անմիջապես բարձրացնում են վարորդների զգոնությունը, զգալիորեն կրճատելով վթարների թիվը:

ԱՄՆ-ը նպաստել է իսլամիզմի տարածմանը

Թե ինչու չեն սիրում ամերիկացիներին

1890 թ. ծագեց այսպես կոչված «քաղաքական իսլամի» գաղափարը, որի նպատակն է բոլոր մահմեդականներին միավորել մեկ պետության մեջ: Բայց փաստորեն ամեն ինչ սկսվեց 1989 թ., երբ ԱՄՆ հատուկ ծառայությունների օգնությամբ աֆղան մոջահեդներն Աֆղանստանից դուրս շպրտեցին խորհրդային զորքերին: Հենց այդ ժամանակ իսլամիստ վարձկանների զորքը սնուցիչ միջավայր դարձավ միջազգային ահաբեկչության համար: Այս տեսակետն է արտահայտում արաբագետ Ժիլես Կեպելը նոր լույս տեսած «Ջիհադ. քաղաքական իսլամի արահետը» աշխատության մեջ:

«Պետության վերահսկողությունից դուրս հայտնված աֆղանական ջիհադի վետերանների միջազգային բրիգադն իր ծառայություններն առաջարկեց համայն աշխարհի իսլամիստներին: Բրիգադի նոր՝ հիբրիդային իսլամիստական գաղափարախոսության առաջին սկզբունքը գրոհայինների գոյության եւ վարձգծի արդարացումն էր», գրում է Կեպելը:

Իսկ Մալիս Ռուսվենը «Մոլեգնություն հանուն Աստծո. իսլամիստական գրոհ Ամերիկայի վրա» գրքում ընդգծում է «ԱՄՆ-ի անփառունակ դերն իսլամիստ գրոհայինների նկատմամբ նախնական հոգածության մեջ», երբ նրանք ԽՍՀՄ-ի ազդեցության թուլացման համար գործիք էին: «Ահաբեկչության սերմերը տարածում էին իսլամիստական շարժումները, որոնց աջակցում եւ ֆինանսավորում էին պահպանողական մահմեդական պետությունները ԱՄՆ-ի մասնակցությամբ», գրում է Կեպելը:

Քաղաքագետներից շատերն անիմաստ եւ վնասակար են համարում Ուսամա բեն Լադենի դերի ուռճացումը: Այս տեսակետը լավ է արտահայտվում հնդիկ հրապարակախոս Դիլիպ Հիրոն «Անվերջ պատերազմ. իսլամական ահաբեկչության ծագումը եւ համապարփակ պատասխանը» գրքում: Հեղինակը պնդում է, որ 1993 թ.-ից մինչեւ 2001 թ. սեպտեմբեր բոլոր ահաբեկչությունները բեն Լադենին վերագրելով՝ ԱՄՆ-ը «անգիտակցաբար ամրապնդում է նրա սրբապատկերային կարգավիճակն արաբական եւ իսլամական աշխարհի որոշակի հասարակական խավերում»:

Մեկ ուրիշ հնդիկ արաբագետ՝ Ջ. Կ. Աքբարը, կասկածի տակ է առնում «Թալիբանի» եւ «Ալ Կաիդայի» ահաբեկչություններին պատերազմով պատասխանելու Վաշինգտոնի մարտավարությունը: Բայց ամենախիստ արտահայտություններով սեպտեմբերի 11-ի դեպքերը մեկնաբանում է ամերիկացի նշանավոր գրող Գոր Վիդալը, որն արդեն 50 տարի հետեւում է իր երկրի քաղաքական կյանքին:

Իր բազմամյա փորձից ելնելով, Վիդալը փորձում է անկեղծորեն պատասխանել ամերիկացիներին ահավոր ցավ պատճառող հարցին՝ թե ինչո՞ւ են իրենց այդքան ատում: Ի դեպ, 2001 թ. նոյեմբերին Իտալիայում նրա լույս ընծայած «Հավերժական պատերազմ հանուն հավերժական խաղաղության» գիրքը մինչ օրս չի հրատարակվել ԱՄՆ-ում եւ, ըստ էության, բանադրանքի է ենթարկված: Պատճառը գրքում «11 սեպտեմբեր, 2001» վերնագրված էսսեն է: Այնտեղ հեղինակն ընդգծում է, որ ԱՄՆ-ը կուզենար մոռանալ երկրորդ աշխարհամարտից հետո Լատինական Ամերիկայում, Ասիայում եւ Մերձավոր Արեւելքում իր պաշտպանած բռնապետական վարչակարգերի բազմահազար զոհերի, այդտեղ երկրներում ամերիկյան խոշոր ընկերությունների հրականացրած տնտեսական կողոպուտի, Աֆղանստանում հակաահաբեկչական գործողության ընթացքում ամերիկյան ռումբերից զոհված 3500 խաղաղ բնակիչների եւ շատ այլ բաների մասին:

Պ. Ռ.

Ամերիկյան անօդաչու ռմբակոծիչները կկարողանան օդում մնալ մի քանի շաբաթ

«Բոինգ» ընկերությունը հաղթել է վառելիքի տարրերով շարժիչի ստեղծման մրցույթում: Ռոյթեր գործակալությունը հաղորդում է, որ Պենտագոնի հետ կնքված պայմանագրի համաձայն, «Բոինգը» նման շարժիչներ է մշակելու եւ դրանք տեղադրելու է ռազմական եւ առեւտրային ոլորտներում կիրառվելիք անօդաչու օդանավերի վրա, որոնք կկարողանան մի քանի շաբաթ թռչել առանց լրալցավորման:

Ընկերության մամլո քարտուղար Չիկ Ռեյնին Ռոյթերի թղթակցին հայտնել է, որ 300 հազար դոլարանոց պայմանագրով նախատեսվում է առաջին փուլում նոր համակարգ ստեղծել արդեն գոյություն ունեցող ավտոմոբիլային շարժիչների հիման վրա: Երկրորդ փուլում (2003 թ.) շարժիչը կհավաքեն եւ կփորձարկեն: Վերջին փուլում շարժիչը կհարմարեցվի «Բոինգ X-45A» անօդաչու ռմբակոծիչին: Նախագիծը կավարտվի մինչեւ 2005 թ.:

Նոր տիպի շարժիչներն էներգիա են արտադրում քիմիական եղանակով՝ թթվածնի եւ ջրածնի միավորման միջոցով: Դրանց օգտակար գործողության գործակիցը մի քանի անգամ գերազանցում է ներքին այրման շարժիչների գործակցին: Նոր շարժիչները նաեւ էկոլոգիապես անվտանգ են, քանի որ մթնոլորտ է արտանետվում ջուր:

Պ. Ռ.

Արաբական աշխարհն ու մարդու իրավունքները

Պրոֆ. Ջորջ Ջաբուրը պաշտոնապես դիմել է օրերս ՄԱԿ-ի մարդու իրավունքների պաշտպանության գերագույն հանձնակատար ընտրված պրն դե Մելոյին՝ խնդրելով, որ վերջինս սեպտեմբերի 12-ին նախատեսված իր պաշտոնական ելույթում հիշատակի «Հիլֆ ալ-Ֆուդհուլի»՝ նախաիսլամական շրջանի հասարակությունում մարդու իրավունքների պաշտպանության փորձերի մասին:

Դոկտ. Ջաբուրն, ըստ այս լուրը հաղորդող «Սիրիա թայմս» օրաթերթի, անցյալում աշխատել է որպես նախագահի եւ կառավարության խորհրդական: Այժմ նա քաղաքագիտություն է դասավանդում Սիրիայի եւ արաբական աշխարհի մի շարք համալսարաններում: Նա խիզախել էր դիմել վերոհիշյալ պաշտոնն ստանձնելու մրցույթին՝ փոխարինելու Մերի Ռոբինսոնին, որի ժամկետը լրացել էր:

«Սիրիա թայմսի» հետ զրուցելիս Ջաբուրը նշել է, որ «Հիլֆ ալ-Ֆուդհուլն» առաջին հասարակության մասին է, որտեղ մարդիկ պարտավորվել են պաշտպանել մարդու իրավունքները: «Ես նույնպես ուսումնասիրել եմ խաչակրաց արշավանքների պատմությունը եւ բացահայտել իմ հոդվածներում այն դրդապատճառները, որոնք ստիպեցին Հովհաննես Պողոս պապին իր խոր վիշտն ու կարեկցանքն արտահայտել 2000 թվի մարտի 11-ին», ասել է նա, անարդարացի համարելով այդ պաշտոնում միայն «արեւմտյան մշակույթի» ներկայացուցիչներին նշանակելու փաստը:

«Հիլֆ ալ-Ֆուդհուլին» անդրադառնալու կոչով նա դիմել է նաեւ երկու նախկին գերագույն հանձնակատարներին՝ Այալա-Լասոյին եւ Մերի Ռոբինսոնին: Առաջինը գրավոր է պատասխանել եւ դրական վերաբերվել: Երկրորդը սկզբում չի պատասխանել, բայց երբ այս տարվա մարտին Բեյրութ է ժամանել, նա նորից է նրան հանձնել իր նամակ-խնդրանքը: Այս անգամ Ռոբինսոնը գրավոր պատասխանել է, նշելով. «Երախտագիտությամբ կարդացի իմ ուշադրությանը հանձնված ձեր փաստագրական ուսումնասիրությունը, որը մի ավելորդ անգամ հաստատում է, որ յուրաքանչյուր քաղաքակրթություն կամ ավանդույթ կարող է օգնել մեզ՝ ավելի լավ հասկանալու «մարդու իրավունքներ» հասկացությունը եւ առավել ճշգրիտ իրագործելու նրա դրույթները: Նման պատմական փաստերը կնպաստեն երկխոսություն ծավալելու տարբեր քաղաքակրթությունների միջեւ եւ մարդու իրավունքների հիման վրա կառուցելու գլոբալ քաղաքակրթություն»:

Դոկտ. Ջաբուրը միջազգային հեղինակություն է ձեռք բերել շնորհիվ մարդու իրավունքների ասպարեզում ներդրած իր անդուլ ջանքերի:

Հ. Օ.

Մշակույթ

1969-ին, «The Who» rock խումբի անդամներէն Pete Townshend-ի յօրինմամբ լոյս աշխարհ կ՚ուգայ «Tommy» անունով առաջին rock opera-ն, որմէ քիչ յետոյ հրապարակ կ՚ուգայ «Jesus Christ Super Star» rock opera-ն, խօսքերը Tim Rice-ի եւ երաժշտութիւնը Andrew Lloyd Webber-ի, որ ձայնապնակէն յետոյ հոկտեմբեր 12, 1971-էն սկսելով 711 ներկայացումներ կ՚ունենայ Նիւ Եորք քաղաքի Broadway-ի Mark Hellinger թատրոնին մէջ: Ու, անկէ յետոյ, կը վերածուի հեռուստատեսային ժապաւէնի, շարժանկարի եւ այս օրերուն կրկին վերադարձած է Broadway: Վահէ Հայրապետեանի «ՅԱՅԳԱԼՈՅՍ»-ը իր երաժշտալեզուով այս rock opera տեսակին կը պատկանի:

Վահէ Հայրապետեանի «Յայգալոյս» ռոք-օպերան

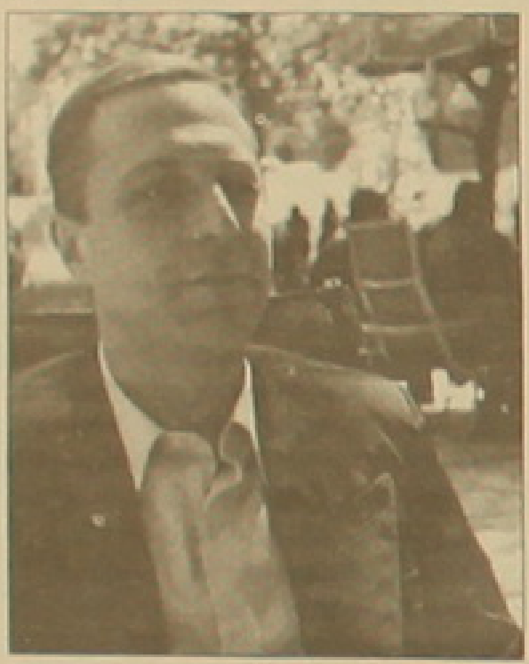

Անիկա մեծապէս գնահատելի ստեղծագործութիւն է: Թէեւ համաշխարհային ասպարէզի վրայ նոր չափանիշ չի հաստատեր որպէս նոր տեսակի օպերա, եւ անպայմանօրէն կրնայ գրաւել իր յարգելի տեղը, հայկական կամ ազգային ասպարէզի վրայ, սակայն դէպի յառաջ առնուած մեծ եւ նշանակալի քայլ մըն է:

Այսօրուան Հայաստանի երաժշտական կեանքը, որ նոր յաղթահարումներու որոնման ընթացքի մէջ կը գտնուի, «ՅԱՅԳԱԼՈՅՍ»-ը անտարակոյս պէտք է նկատել դրական ու ծափահարելի արդիւնք, ի մասնաւորի օպերա երաժշտատեսակին մէջ, ուր բաւականին ետ մնացած ենք: Այսպիսի յանդուգն եւ նորարարական ստեղծագործութիւններով կարելի պիտի ըլլայ քայլ պահել արդի համաշխարհային երաժշտութեան հետ: Այլ խօսքով, համաշխարհայնացումի այս դարուն պէտք է կարենալ լողալ եւ ոչ թէ ընկղմիլ:

Պատմութիւնը տեղի կ՚ունենայ Հայաստանի մէջ Քրիստոսի ժամանակ եւ կվերաբերի քրիստոնէութեան ցայգալոյսին, հայոց Աբգար թագաւորի ժամանակներուն:

Առաջին իսկ հերթին ըսեմ, որ մեծ արհեստավարժութեամբ եւ բծախնդիր ոճական հարազատութեամբ կատարուած գործ է:

Թէեւ երաժշտութիւնը rock-ի ոճով կ՚ընթանայ առհասարակ, այդուամենայնիւ կան այլ ուշագրաւ ոճային ազդեցութիւններ եւս, որոնք գործը վերածած են հետաքրքրութեամբ լեցուն հարուստ երկի:

Երաժշտական հնչողութեան տեսակէտով աւելի Brodway show-ի musical-ներու նման է:

Վահէ Հայրապետեան գեղեցկօրէն միահիւսած է երգայինն ու արտասանականը, դասականն ու արդիականը, ժողովրդականն ու մասնագիտականը, ազգայինն ու միջազգայինը:

Մեծ ճարտարութեամբ եւ հնարամտութեամբ, rock-ի ոճային սկզբունքներու վրայ հիմնուած տրամաբանութեամբ մը, երաժշտութիւն եւ խօսք ագուցուած եւ զօդուած են:

«ՅԱՅԳԱԼՈՅՍ»-ի բնագրի լեզուն շատ պարզ, անսեթեւեթ, հասկնալի եւ մեկին ըլլալով հանդերձ, շնորհիւ կատարողներու առոգանական (diction) յստակութեան, ան առաւել եւս դիւրահաղորդ եւ դիւրըմբռնելի կը դառնայ:

Երգիչները վարպետութեամբ եւ յաջողութեամբ rock-ային երգելու ոճն ու անոր յատուկ հնչական արտաբերումները կիրարկելով կը կատարեն իրենց յանձնուած բաժինները:

Նուագը կը հայթայթուի էլեկտրական ձայնի կազմերով (միաձուլիչ, ստեղնաշար- cynthesizer, keyboard) եւ այլն:

Տրուած ըլլալով, որ տրամադրութեանս տակ եղածը օպերայի ձայներիզն է միայն, պիտի չկարողանամ արտայայտուիլ բեմադրութեան, խաղարկութեան, տեսարաններու յարդարման, լուսախաղերու, պարերու ու անոնց choreography-ի եւ զգեստներու մասին:

Գործը արարներու չէ բաժնուած: Որպէս մէկ ամբողջութիւն 60 րոպէի մէջ կը ներկայացուի լրիւ օպերան:

Անկէ յետոյ, արագ ակնարկ մը նետելով գործի մարմնին վրայ, կ՚ուզեմ երաժշտական մի քանի ուշադրութեան արժանի կէտերու ու երեւոյթներու նշումներով աւարտել յօդուածս:

Ստենտորեան ձայնով արտասանուած «Փա՜ռք ձեզ, աստուածներ Հայոց աշխարհի»-ով կը սկսին Նաւասարդեան հանդիսութիւնները:

Տպաւորիչ վայելչութեամբ ու կշռութականութեամբ կատարուած աստուածներուն ուղղուած աղօթքը կը լսուի թեթեւ երաժշտական յետնախորքով մը:

Նաւասարդեան տօնախմբութեանց այս պատկերին մէջ շատ տեղին եւ իմաստալից օգտագործուած են քրմապետին ու երգչախումբին (որ շատ հաւանաբար ժողովուրդը կը ներկայացնէ) փոխերգութեան կամ փոխասացութեան ընթացքին զանազան ոճեր եւ տեսակներ (genre):

Յաջորդ մասին մէջ, որ պարային տեսարան մըն է, կը լսուի հարուածային բաժինը իր ճոխ ու հարուստ, բազմաթիւ կշռութային զարկերով, որուն առաջին հատուածին վերջաւորութեան միաձուլիչով կը ներկայացուի մեղեդային կարճ գիծ մը: Ապա հարուածային զարկերուն վրայ կը բարդուի սրինգի մեղեդային գիծ մը կտրատումներով ու անջատումներով՝ staccato-ով եւ մերթ ընդ մերթ կը ներարկուի «Սոնա եար»-էն առնուած տարրեր: Այստեղ գեղեցիկ իմն ընդելուզուած են հայկական ժողովրդական ու համամարդկային երաժշտութեան կշռութային զարկեր: Յաջորդող պարը ժողովրդական «Հոռ շուրմա» խմբերգ-պարերգն է, որ այնքան յարմարած է շրջանակին: Սքանչելի մշակում մըն է թեթեւ rock-ի հոտումով, բայց շեշտը դրուած՝ աւանդականին վրայ:

Անկէ ետք կու գայ այն մեծ բաժինը, ուր տրաման տեղի կ՚ունենայ յոգնած թագաւորին, քարտուղարին, զօրապետին եւ Բարթուղիմէոս առաքեալին միջեւ: Հոս կը տեսնուի դասական օպերային ձեւը շաղախուած արդի երաժշտութեան rock-ի եւ Broadway show-ի երաժշտական ձեւերուն հետ:

Այս գործի յաջողութեան ազդակներէն մին պէտք է նկատել հեղինակին ունեցած խոր ծանօթութիւնը ազգային երաժշտութեան (աշխարհիկ-հոգեւոր) ակունքներուն ու տեղին օգտագործումը անոնց:

Մինչեւ այստեղ Հայրապետեան յարմար պարագաներու իմաստալից կերպով օգտագործած է աշխարհիկ-ժողովրդական երաժշտութիւնը որպէս ատաղձ եւ հիմնանիւթ: Իսկ անկէ յետոյ, երբ նիւթը կ՚առնչուի Քրիստոսին, Թադէոս եւ Բարթուղիմէոս առաքեալներուն հետ, քրիստոնէութեան քարոզչութեան հետ հեղինակը մեծ հնարամտութեամբ կ՚օգտագործէ այս անգամ միջնադարեան հոգեւոր երաժշտութիւնը: Այսպէս, թագաւորը իր տեսած երազը կը պատմէ կոմիտասեան Պատարագէն առնուած տարրերով կազմուած երաժշտութեամբ մը:

ԳՐԻԳՈՐ ՓԻՍՏՃԵԱՆ,
Երաժշտագէտ
Լոս Անճելըս

Ջոն Քենեդու արձանը Նիկոսիայում

Եթե ամեն ինչ ընթանա ըստ ծրագրվածի, Մ. Նահանգների սպանված նախագահ Ջոն Քենեդու արձանը մինչեւ 2003 թ. նոյեմբերը տեղադրվելու է Կիպրոսում՝ Նիկոսիայի մուտքի մոտ, հաղորդում է «Սայփրս ուիքլի» շաբաթաթերթը: Իրականից ավելի մեծ չափերով նախագահը նստած է լինելու իր սիրելի ճոճվող աթոռին, չորս սյուների վրա ամրացված կամարաձեւ ամպհովան տակ: Ընդհանուր արժեքը նախատեսվում է 120 հազար ֆունտ ստեռլինգ: Ըստ «ԱՀԵՊԱ» հույն-ամերիկյան կազմակերպության Կիպրոսի մասնաճյուղի նախագահ Կոստաս Պերեոսի, հուշարձանը նվիրվելու է մարդու եւ քաղաքացիական իրավունքների պաշտպանությանը եւ պատրաստ է լինելու մինչեւ Քենեդու սպանության 40-ամյակի օրը՝ հաջորդ տարվա նոյեմբերի 22-ը: Բացման արարողությանը հրավիրվելու են վաղամեռիկ նախագահի ընտանիքի անդամները, ԱՄՆ-ի այլ նախկին նախագահներ եւ ականավոր անձնավորություններ: Հուշարձանը, որի վրա Լոնդոնում արդեն աշխատում է կիպրացի քանդակագործ Նիկոլաս Քոջամանիսը, տեղադրվելու է Մակարիոսի եւ Քենեդու անվան պողոտաների խաչմերուկում՝ Նիկոսիայի մուտքի մոտ:

Կիպրոսի նախագահ Քլերիդեսն իր նախնական հավանությունն է տվել հուշարձանի կառուցմանը:

Դա լինելու է ԱՀԵՊԱ-ի ծրագրերից առաջինը: Այլ ծրագրերի թվում են հուշարձան կանգնեցնել 1821 թ. մարտիրոսված արք. Կիպրիանոսի պատվին իր ծննդավայր Կամպիա գյուղում, եւ վերականգնումը Լեդրա փողոցի վերջում գտնվող Թաչսի կամարաշարքի, որը հետագայում դառնալու է ԱՀԵՊԱ-ի կենտրոնական մասնաշենքը Կիպրոսում:

Հ. Ծ.

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՄԻՋՕՐԵԱԿԱՆՆԵՐՈՒՄ

«Հայ մշակույթի ժառանգություն» ռադիոծրագիրը՝ ինտերնետով

Դետրոյթում 27 տարի առաջ հիմնված «Հայ մշակույթի ժառանգություն» ռադիոծրագիրը, որն ամեն կիրակի առավոտյան սփռվում էր տեղական WNZK 680 AM կայանով, այսուհետ հնարավոր է լինելու լսել նաեւ ինտերնետ մտնելով (http://www.wnzk.com) եւ սեղմելով «Listen to WNZK»-ը, հաղորդում է ՌԱԿ Արեւմտյան Ամերիկայի պաշտոնաթերթ «Նոր օրը»:

Հիշեցնենք, որ ծրագիրը, որի հիմնադիրն ու գործադիր տնօրենն է Երվանդ Ազատյանը, ունկնդիրներին է ներկայացնում հայկական ժողովրդական, դասական եւ հոգեւոր երաժշտություն, ինչպես նաեւ հարցազրույցներ անվանի հայ գործիչների հետ:

Հ. Ծ.

Բրիտանացի դեռահասների 65 տոկոսը չի լսել Բեթհովենի եւ Մոցարտի մասին

Մեծ Բրիտանիայում վերջերս անցկացված հարցման համաձայն, անչափահասները գաղափար անգամ չունեն անցյալի մեծ կոմպոզիտորների մասին: Դեռահասների մեծամասնության համար համաշխարհային ողջ երաժշտական մշակույթը կենտրոնացված է «Էմինեմ» խմբի եւ նման այլ խմբերի մեջ: Բրիտանական «Միրոր» թերթը հաղորդում է, որ երեխաներից շատերը որպես դասական երաժշտության խոշորագույն ներկայացուցիչ նշել են Բրիթնի Սփիրսի անունը: Ուրիշներն էլ որպես բոլոր ժամանակների եւ ժողովուրդների մեծագույն ստեղծագործող նշել են «Էմինեմի», Լուի Արմսթրոնգի եւ Լեոնարդո դա Վինչիի անունները: Բրիտանացի պատանիները խոշորագույն կոմպոզիտոր են համարում Էլվիս Պրեսլիին, Մայքլ Ջեքսոնին եւ... Շեքսպիրին:

Բրիտանացի 6-14 տարեկան 600 խորագիտակ երեխաների շրջանում հարցումն անցկացրել է «Classic FM» հանդեսը դպրոցների օգտին անցկացվող ամենամյա ձեռնարկման շրջանակներում: NTV հեռուստաընկերության հաղորդման համաձայն, հարցումից պարզվել է, որ բրիտանացի երեխաների 65 տոկոսը երբեք չի լսել Բեթհովենի եւ Մոցարտի մասին: Հարցման մասնակիցների կեսից ավելին չի կարողացել որեւէ բան ասել կլարնետի եւ թավջութակի մասին: Թավջութակահար Ջուլիան Լլոյդ Վեբերն այս կապակցությամբ ընդգծել է. «Հարցման արդյունքները մեր հասարակությանը պետք է դրդեն գործել: Մեզանից արեւելք ապրող երեխաները շատ ավելի լավ պատկերացում ունեն դասական երաժշտության մասին, քան մեր երեխաները»:

Պ. Ռ.

ԵԳԻՊՏՈՍ

«Երուսաղեմը եգիպտացիների աչքերում»

Սա եղել է եգիպտական հեղափոխության հոբելյանական 50-ամյակի շրջանակներում վերջերս Կահիրեի «Սալահ էլ-դին» միջնաբերդի դահլիճում ցուցադրված ներկայացման վերնագիրը: «Ներկայացումը պաղեստինյան ժողովրդի արդար պայքարի մասին է», գրում է «Սիրիա թայմս» օրաթերթի օգոստոսի 24-ի համարը: Պիեսը, որն սկսվում է պաղեստինցի բանաստեղծ Մահմուդ Դարվիշի բանաստեղծությամբ եւ ավարտվում պաղեստինցիների տառապանքները թեթեւացնելու՝ եգիպտացիներին եւ ընդհանրապես արաբներին ուղղված կոչով, բացահայտում է իսրայելցի ծայրահեղականների մտածողության ռասայական բնույթը եւ քաղաքակիրթ աշխարհի լուռ համաձայնությամբ նրանց գործած խախտումները մարդու իրավունքների բնագավառում:

ԼԻԲԱՆԱՆ

«Արաբների զամբիկը»

Մյուս կողմից «Արաբների զամբիկը» վերնագրով մեկ ուրիշ պիես է ներկայացվել Բեյրութում՝ Յունեսկոյի կենտրոնում, հաղորդում է նույն թերթը: Ըստ գլխավոր հերոս լիբանանցի դերասան Ահմեդ էլ-Զեյնի, պիեսը, որի սցենարը գրել է Մոհամեդ էլ Նաբուլսին, եւ որը բեմադրել է Հուսամ էլ Սաբահը, սեպտեմբերի 11-ի հայտնի դեպքերի մասին է եւ ցույց է տալիս, թե ինչպես իսրայելցիները շահագործեցին այդ դեպքերը՝ ստիպելով Մ. Նահանգներին կատաղի պայքար մղել արաբների եւ մահմեդականների դեմ: Պիեսն ահաբեկչություն հասկացության լուրջ ուսումնասիրություն է եւ ձգտում է տարբերակել ահաբեկչությունները օտարերկրյա զավթողական ուժերի դեմ մղված օրինական եւ արդարացի դիմադրությունից:

ԼՈՆԴՈՆ

«Պատմվածքներ գրված օկուպացիայի պայմաններում»

Այս վերնագրով նույն թեմայի շուրջ երրորդ պիեսը, ըստ «Սիրիա թայմսի» օգոստոսի 11-ի համարի, օրերս ներկայացվում է Լոնդոնի թատրոններից մեկում: Պիեսում մի խումբ պաղեստինցի ուսանողներ պատմում են, թե իրականում ինչ է կատարվում Պաղեստինի գրավյալ տարածքներում սիոնիստների հետապնդած քաղաքականության հետեւանքով: Հնչում է պաղեստինցի Մահմուդ Դարվիշի բանաստեղծություններից՝ Ռամալլա քաղաքի ռմբակոծմանը նվիրված հայտնի գործը:

Պիեսում, որն, ըստ լրատվության, շրջելու է Մ. Նահանգների եւ Եվրոպայի մի շարք քաղաքներում, մեծ տեղ է վերապահված մենախոսությանը: Իրական պատմություններ ներկայացնելով, պիեսը նպատակ ունի հանդիսատեսների շրջանում կարեկցանք առաջացնել պաղեստինցիների արդար դատի հանդեպ:

Հ. Ծ.

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐԻՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

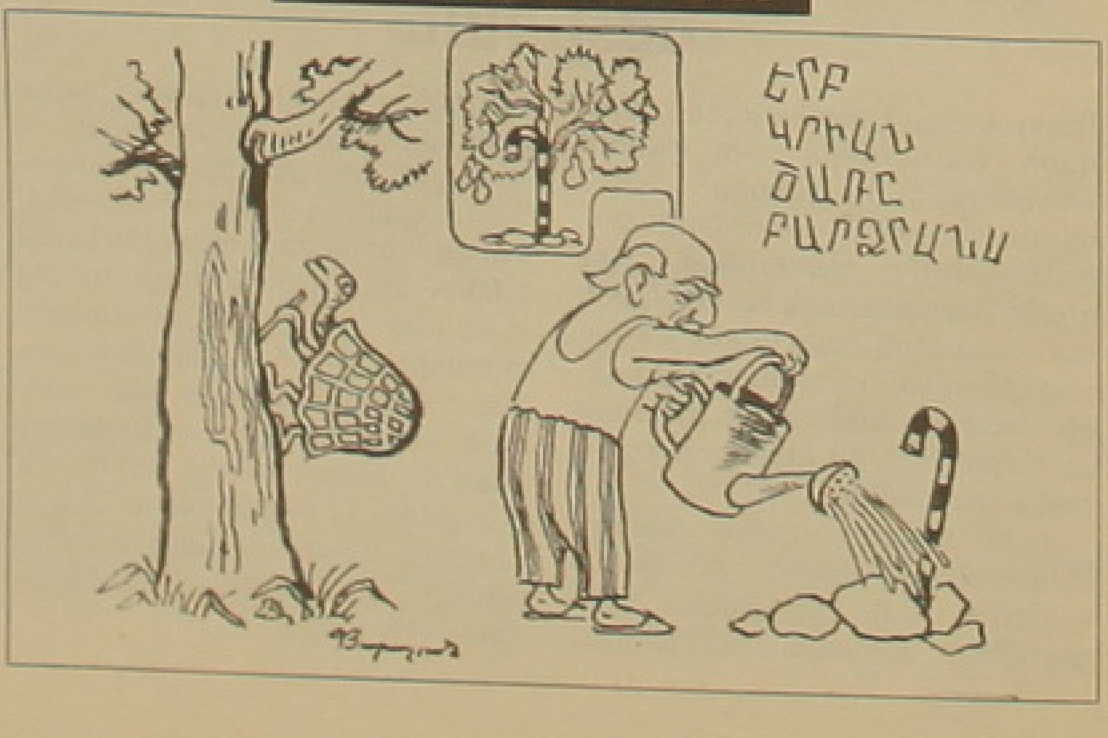

Մարզական

Լոպեսը ծանոթանում է լեգեոներների խաղային ունակություններին

Ֆուտբոլի Հայաստանի ազգային եւ երիտասարդական հավաքականները շարունակում են նախապատրաստությունն ուկրաինացիների հետ սեպտեմբերի 6-ին եւ 7-ին կայանալիք Եվրո-2004-ի ընտրական մրցաշարի անդրանիկ հանդիպումներին, որոնց արդյունքը մեր ֆուտբոլիստների համար հսկայական նշանակություն ունի թե մարզական, թե հոգեբանական առումով: Երկու հավաքականներում էլ գործնական մթնոլորտ է տիրում. ֆուտբոլիստները բարեխղճորեն են կատարում մարզիչների ցուցումները, մարտականորեն են տրամադրված:

Ազգային հավաքականն իր անդրանիկ մարզումն անցկացրեց սեպտեմբերի 3-ին «Փյունիկի» մարզաբազայում: Հավաքի հրավիրված ֆուտբոլիստներից բացակայում էին միայն լեգեոներներ Արմեն Համբարձումյանն ու Ալբերտ Սարգսյանը, որոնք պետք է ժամանեին մի փոքր ուշ: Ավելի քան 2 ժամ տեւած հագեցած մարզման ժամանակ կատարվեցին ֆուտբոլիստների ընդհանուր ֆիզպատրաստության բարելավմանն ուղղված տարբեր վարժություններ, մշակվեցին տակտիկական զանազան տարբերակներ: Ֆուտբոլիստների ընդհանուր խմբից միայն Խոսե Բիլիբիոն էր մարզվում անհատական ծրագրով (կրոսավազք):

Ինչպես «Ազգի» թղթակցի հետ զրույցում նշեց ազգային հավաքականի գլխավոր մարզիչ Օսկար Լոպեսն, առաջին մարզումն ավելի շատ ճանաչողական բնույթ էր կրում, որի նպատակն էր ծանոթանալ լեգեոներների մարզավիճակին, նրանց խաղային ունակություններին, կողմնորոշվելու, թե ֆուտբոլիստներից ում ինչպիսի՞ դիրքում է նպատակահարմար խաղացնել: Ըստ Լոպեսի, ուսումնամարզական հավաքն անցնում է նախապես մշակված ծրագրին համապատասխան, տղաները ջանասիրաբար են մարզվում, կատարում մարզիչների ցուցումները: Առաջիկա խաղի կապակցությամբ Լոպեսը նշեց, որ պետք է ձգտեն լավ խաղ ցուցադրել եւ հաճույք պատճառեն հանդիսականներին: Ինչ խոսք, Անդրեյ Շեւչենկոյի բացակայությունը մեզ համար շատ լավ է, սակայն, ըստ Լոպեսի, Ուկրաինայի հավաքականում բարձրակարգ այլ ֆուտբոլիստներ էլ կան, այնպես որ մրցակիցը բավական մեծ ներուժ ունի: Ընդհանրապես, գլխավոր մարզչի կարծիքով, Հայաստանի հավաքականին լուրջ մրցակիցներ են բաժին ընկել եւ պետք է ձգտել պատվով կատարելու թիմի առջեւ դրված առաջադրանքը:

Երեկ ազգային հավաքականը հերթական մարզումն անցկացրեց «Հանրապետական» մարզադաշտում, իսկ երիտասարդական հավաքականի ֆուտբոլիստները հանգրվանել են «Նաիրի» մարզադաշտում: Այստեղ էլ մարզումներն ընթանում են նորմալ հունով: Հուսանք, որ մեր հավաքականները կազմ ու պատրաստ կներկայանան առաջին հանդիպմանը:

ՄՐՑԱԿԻՑՆԵՐԻ ՃԱՄԲԱՐՈՒՄ

Ուկրաինացիները ճշտում են կազմերը

Հայաստանի հավաքականների հետ հանդիպումներին նախապատրաստվող Ուկրաինայի ազգային եւ երիտասարդական հավաքականների մարզիչները վերջնականապես ճշտել են ֆուտբոլիստների ցանկը: Ինչպես արդեն տեղեկացրել ենք, երեւանյան հանդիպմանը չի մասնակցի հավաքականի առաջատար, «Միլանի» հարձակվող Անդրեյ Շեւչենկոն: Բացակայում է նաեւ պաշտպան Յուրի Դմիտրուլինը, որը շուտով վիրահատության կենթարկվի: Լեոնիդ Բուրյակի տրամադրության տակ գտնվող 25 ֆուտբոլիստներից երկուսի մասնակցությունն առաջիկա խաղին առայժմ հարցականի տակ է: Վնասվածքից դեռեւս լրիվ չի ապաքինվել Անդրեյ Գուսինը, իսկ Սերգեյ Կոնովալովը վնասվածք է ստացել: Թեթեւ վնասվածք ունի նաեւ Օլեգ Լուժնին:

Ուկրաինայի ազգային հավաքականի վերջնական կազմն այսպիսին է. դարպասապահներ՝ Ալեքսանդր Շովկովսկի, Վիտալի Ռեւա (երկուսն էլ՝ «Դինամո»), Դմիտրի Շուտկով («Շախտյոր»), պաշտպաններ՝ Անդրեյ Նեսմաչնի, Ալեքսանդր Ռադչենկո (երկուսն էլ՝ «Դինամո»), Միխայիլ Ստարոստյակ, Սերգեյ Պոպով (երկուսն էլ՝ «Շախտյոր»), Վլադիմիր Եզերսկի («Դնեպր»), Վիկտոր Սկրիպնիկ («Վերդեր» Գերմանիա), Օլեգ Լուժնի («Արսենալ» Անգլիա), կիսապաշտպաններ՝ Անդրեյ Գուսին («Դինամո»), Անատոլի Տիմոշչուկ, Գեննադի Զուբով, Օլեգ Պեստրյակով, Ալեքսեյ Գայ (բոլորն էլ՝ «Շախտյոր»), Սերգեյ Կոնովալով («Արսենալ»), Ռոման Մաքսիմյուկ, Գեննադի Մորոզ (երկուսն էլ՝ «Դնեպր»), Սերգեյ Կորմիլցեւ («Տորպեդո» Մոսկվա), Սերգեյ Սերեբրեննիկով («Բրյուգե» Բելգիա), Մաքսիմ Կալինիչենկո («Սպարտակ» Մոսկվա), Ալեքսանդր Սպիվակ («Զենիթ»), հարձակվողներ՝ Ալեքսանդր Մելաշչենկո («Դինամո»), Անդրեյ Վորոբեյ («Շախտյոր»), Սերգեյ Ռեբրով («Տոտենհեմ» Անգլիա):

Վերջնականապես հայտնի են դարձել նաեւ երիտասարդական հավաքականի թեկնածուները: Գլխավոր մարզիչ Անատոլի Կրոշչենկոն հավաքի է հրավիրել 22 ֆուտբոլիստի: Թե նրանցից ովքե՞ր կժամանեն Երեւան, պետք է որոշվեր երեկ ուշ երեկոյան: Նշենք, որ երիտասարդական հավաքականը Երեւան է ժամանելու այսօր՝ կեսօրին, չարտերային չվերթով:

Ահա թե ովքեր են ընդգրկվել թեկնածուների ցանկում.

Դարպասապահներ՝ Արտյոմ Կուսլի («Դնեպր»), Վիտալի Ռուդենկո («Չերնոմորեց»), պաշտպաններ՝ Անդրեյ Բերեզովչուկ («Մետալիստ»), Եվգենի Բրեդուն («Շախտյոր»), Վիտալի Կոմարնիցկի («Իրոնի» Իսրայել), Դմիտրի Կոնդրատովիչ («Նաֆկոմ-Ակադեմիա»), Անդրեյ Ռուսոլ («Կրիվբաս»), Սերգեյ Սիմոնենկո («Ալանիա» Ռուսաստան), Դենիս Ստոյան («Բորիսֆեն»), Սերգեյ Խիստեւ («Ստալ»), Բոգդան Շերշուն (ԲԿՄԱ, Մոսկվա), Ալեքսանդր Շեւելյուխին (ԲԿՄԱ), կիսապաշտպաններ՝ Վլադիմիր Բոնդարենկո («Արսենալ»), Սերգեյ Դանիլովսկի («Կարպատներ»), Յարոսլավ Կարաբկին («Արսենալ»), Նիկոլայ Նակոնեչնի («Արսենալ»), Ռուսլան Ռոտան («Դնեպր»), Արտյոմ Սավին («Շախտյոր»), Անդրեյ Սմալկո («Բորիսֆեն»), հարձակվողներ՝ Կոնստանտին Բալաբանով («Չերնոմորեց»), Ալեքսեյ Բելիկ («Շախտյոր»), Տարաս Կաբանով («Կարպատներ»):

Ռեխագելն ընտրություն է կատարում

Եվրոպայի առաջնության ընտրական մրցաշարում Հայաստանի ազգային հավաքականի հաջորդ մրցակիցը Հունաստանի ընտրանին է: Ուստի, անկասկած, ընթերցողներին կհետաքրքրի, թե ինչպիսի կազմով են հույները նախապատրաստվում իսպանացիների հետ առաջիկա մեկնարկային խաղին: Հունաստանի ազգային հավաքականի գլխավոր մարզիչ Ռեխագելը հավաքի է հրավիրել 20 ֆուտբոլիստի, որոնք ներկայացնում են հունական եւ օտարերկրյա 5-ական թիմերի: Ահա կազմը. դարպասապահներ՝ Անտոնիս Նիկոպոլիդիս («Պանաթինաիկոս»), Կոստաս Խալկիաս («Իրակլիս»), պաշտպաններ՝ Նիկոս Դաբիզաս («Նյուքասլ» Անգլիա), Տակիս Ֆիսսաս («Պանաթինաիկոս»), Սոտիրիս Կիրիակոս («Պանաթինաիկոս»), Յուրկաս Սեյտարիդիս («Պանաթինաիկոս»), Քրիստոս Պատսացոգլու («Օլիմպիակոս»), Ստելիոս Վենետիդիս («Օլիմպիակոս»), Կոստաս Կոնստանտինիդիս («Հերտա» Գերմանիա), Տրայանոս Դելլաս («Ռոմա» Իտալիա), կիսապաշտպաններ՝ Անգելոս Բասինաս («Պանաթինաիկոս»), Տոդորիս Զագորակիս (ԱԵԿ), Վասիլիս Ցարտաս (ԱԵԿ), Վասիլիս Լակիս (ԱԵԿ), Գիորգոս Գեորգիադիս (ՊԱՕԿ), Պանտելիս Կաֆես (ՊԱՕԿ), Ստելիոս Յանակոպուլոս («Օլիմպիակոս»), հարձակվողներ՝ Դեմիս Նիկոլաիդիս (ԱԵԿ), Զիսիս Վրիզաս («Պերուջա» Իտալիա), Անգելոս Խարիստեաս («Վերդեր» Գերմանիա):

ՇԱԽՄԱՏ

Տղամարդկանց առաջնության մեկնարկը վաղը

Վաղը շախմատիստի կենտրոնական տանը կմեկնարկի շախմատի Հայաստանի բարձրագույն խմբի տղամարդկանց առաջնությունը: Չեմպիոնի կոչման համար մրցավեճի կբռնվեն 10 շախմատիստներ՝ միջազգային գրոսմայստերներ Աշոտ Անաստասյանը, Արտաշես Մինասյանը, Կարեն Ասրյանը, Լեւոն Արոնյանը, Գաբրիել Սարգսյանը, Արսեն Եղիազարյանը, միջազգային վարպետ Տիգրան Նալբանդյանը, ազգային վարպետներ Արման Փաշիկյանը, Դավիթ Պետրոսյանն ու Տիգրան Պետրոսյանը: Ցավոք, տարբեր պատճառներով առաջնությանը չեն մասնակցում մեր հանրապետության առաջատար 3 շախմատիստներ Ռաֆայել Վահանյանը, Վլադիմիր Հակոբյանն ու Սմբատ Լպուտյանը: Վահանյանն, ինչպես հայտնի է, բնակվում է Գերմանիայում եւ մասնակցում է Բունդեսլիգայի առաջնությանը: Վահանյանն ընդգրկված է աշխարհի հավաքականում, որը սեպտեմբերի 8-ից կսկսի յուրօրինակ «դարի մրցամարտը» Ռուսաստանի հավաքականի հետ: Իսկ Սմբատ Լպուտյանն այժմ զբաղված է վերջերս հիմնադրած շախմատային ակադեմիայի նորմալ գործունեության հոգսերով:

Գլխավոր մրցանակը Վլադիմիր Կրամնիկին

Դասական շախմատի աշխարհի չեմպիոն Վլադիմիր Կրամնիկը հաղթող ճանաչվեց «Վեչերնայա Մոսկվա» թերթի սահմանած մրցանակի խաղարկությունում: Ավանդաբար անցկացվող կայծակնային շախմատի Մոսկվայի առաջնությունում Կրամնիկը 19 հնարավորից վաստակեց 15,5 միավոր: Եզրափակիչ մրցաշարին մասնակցում էին 20 շախմատիստներ, որոնց թվում էին նաեւ առաջատար գրոսմայստերներ Ալեքսանդր Մորոզեւիչը, Ալեքսանդր Գրիշչուկը, Պյոտր Սվիդլերը, Վլադիմիր Մալախովը, Վադիմ Զվյագինցեւը եւ այլք:

Հաղթողի կոչման համար բավական համառ ու անզիջում պայքար ծավալվեց: Մեկնարկում առաջատարի դերը ստանձնեց Գրիշչուկը, որը մեկը մյուսի հետեւից հաղթում էր մրցակիցներին: Նույնիսկ Կրամնիկից պարտություն կրելուց հետո էլ նա շարունակում էր գլխավորել մրցաշարային աղյուսակը: Միայն վերջնագծում անհաջող ելույթը Գրիշչուկին զրկեց գլխավոր մրցանակից: Նա 14 միավորով ստիպված էր բավարարվել 2-րդ տեղով: 3–4-րդ տեղերը 13,5-ական միավորով բաժանեցին Պյոտր Սվիդլերը եւ Վլադիմիր Մալախովը: 5-րդ տեղում Ալեքսանդր Մորոզեւիչն է (12,5 միավոր), որից մեկական միավորով հետ մնացին Եվգենի Բարեեւն ու Միխայիլ Կոբալիան: Մոսկվայի չեմպիոն Ալեքսանդր Խարիտոնովն ու Ալեքսեյ Դրեեւը վաստակեցին 11-ական միավոր:

Գլխավոր մրցանակը՝ ինքնաեռը, հանձնվեց Վլադիմիր Կրամնիկին: Մասնակիցներից եւ ոչ մեկն անմասն չմնաց մրցանակներից, որոնք սահմանվել էին տարբեր թերթերի եւ ամսագրերի կողմից: Հարուստ կենսագրություն ունեցող այս մրցաշարում առաջին անգամն էր, որ գործող աշխարհի չեմպիոնը մասնակցեց պայքարին:

Հավակնորդների թիվը կրճատվում է

Թենիսի ԱՄՆ-ի բաց առաջնությունը թեւակոխել է վճռական փուլ: Տղամարդկանց մրցաշարում հայտնի դարձան քառորդ եզրափակիչի բոլոր մասնակիցները: 90-ականների վերջի ակնհայտ առաջատար Փիթ Սամփրասը համառ պայքարում հաղթեց Թոմի Հաասին (7–5, 6–4, 6–7, 7–5): Նախորդ փուլում Սարգիս Սարգսյանին հաղթած Սյենգ Շալկենը նոր հաջողության հասավ՝ պարտության մատնելով բրազիլացի Գուստավո Կուերտենին (6–3, 7–6, 6–7, 7–6): Քառորդ եզրափակիչ մտավ նաեւ ամերիկացի Էնդի Ռոդիկը, որն իր օգտին ավարտեց Չելայի հետ հանդիպումը (5–7, 6–4, 6–4, 6–4): Ֆեռնանդո Գոնսալեսը պարտության մատնեց Առնո Կլեմանին (6–4, 6–2, 6–3):

Կանանց մրցաշարում որոշվեցին կիսաեզրափակիչի առաջին մասնակիցները: Ռուսաստանցի Ելենա Բովինան չկարողացավ լուրջ դիմադրություն ցույց տալ Լինդսեյ Դեւենպորտին (3–6, 0–6, 2–6): Նույնը կարելի է ասել նաեւ Դանիելա Խանտուխովայի մասին, որը զիջեց Սերենա Ուիլյամսին (2–6, 2–6, 2–6):

Առաջատարների «սեւ» օրը

Բասկետբոլի աշխարհի առաջնությունում կայացան հերթական հանդիպումները: «E» խմբում հանդես եկող ռուսները 95–68 հաշվով հաղթեցին չին բասկետբոլիստներին: Հաջորդ փուլ դուրս գալու համար նրանց անհրաժեշտ է մյուս տուրում հաղթել գերմանացիներին, որոնք պարտվեցին արգենտինացիներին (77–86): Վերջիններս ամերիկացիների հետ գլխավորում են աղյուսակը (7-ական միավոր): ԱՄՆ-ի ընտրանին առանց մեծ ճիգերի հաղթեց Նոր Զելանդիայի հավաքականին (110–62): Խաղից խաղ առաջընթաց են ապրում Պուերտո Ռիկոյի հավաքականի բասկետբոլիստները: Հերթական խաղում նրանք 73–65 հաշվով պարտության մատնեցին իսպանացիներին, որոնք մինչ այդ բրազիլացիների հետ 6 միավորով գլխավորում էին «F» խմբի աղյուսակը: Մյուս առաջատարն էլ պարտվեց՝ 69–90 հաշվով զիջելով հարավսլավացիներին: Թուրքերը հաղթեցին խմբի հետնապահ Անգոլայի հավաքականին (86–66):

Մալոֆեեւի հրաժարականը չի ընդունվել

Բելառուսի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախագահության արտահերթ նիստում քննարկվել եւ մերժվել է երկրի ազգային հավաքականի գլխավոր մարզիչ Էդուարդ Մալոֆեեւի դիմումը զբաղեցրած պաշտոնից ազատվելու մասին: Վերջինս բոլորի համար անսպասելի հրաժարական էր տվել՝ պատճառաբանելով առողջական վիճակը, կենսաթոշակային տարիքը, ինչպես նաեւ որոշ լրատվամիջոցներում իր հասցեին հնչած մեղադրանքները: Նիստի մասնակիցներից շատերի կարծիքով, հիմքեր չկան Էդուարդ Մալոֆեեւին չվստահելու համար: Իսկ գլխավոր մարզչի դիմումն, ըստ մասնագետների, պայմանավորված է եղել հոգեկան իրավիճակով, գրվել է պահի թելադրանքով՝ լրատվամիջոցներում հրապարակված ոչ օբյեկտիվ քննադատության ազդեցությամբ: Հետաքրքիր է, որ Էդուարդ Մալոֆեեւը ներկա չի գտնվել նիստին:

Էջը պատրաստեց
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ԲԱՔՈՒ

Հրեական սփյուռքը կպաշտպանի Ադրբեջանին

ԲԱՔՈՒ, 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՎՈՍՏԻ ՏԱՍՍ: Երեկ՝ Բաքվի արտասահմանում ապրող ադրբեջանցիների հետ աշխատանքի պետական կոմիտեի նախագահ Ն. Իբրահիմովը ընդունել է Իսրայելի խորհրդարանի պատգամավոր Անոն Քոհենին: Հանդիպմանը մասնակցել է նաեւ Ադրբեջանում Իսրայելի դեսպան Էյթան Նաեն: Բաքվի «525» թերթի համաձայն, Իբրահիմովը հյուրերին ծանոթացրել է կոմիտեի աշխատանքին եւ ընդգծել, որ իրեւ վերջերս ստեղծված կոմիտեի նախագահ իր առաջին պաշտոնական հանդիպումը Իսրայելի ներկայացուցիչների հետ է: Անոն Քոհենը հայտնել է, որ Ադրբեջան կատարելիք այցելության նախօրեին հանդիպել է Ադրբեջանից ներգաղթած իսրայելցիների հետ, որոնք պատրաստակամություն են հայտնել իրենց նախկին հայրենիքին ցուցաբերել ամեն տեսակ օգնություն՝ ուժերի ներածի չափ ավանդ ներդնելով երկու երկրների միջեւ կապերի զարգացման գործում: Դեսպան Էյթան Նաեն հիշեցրել է ԱՄՆ հրեական լոբբիի դերը 907-րդ ուղղման վերացման գործում, որով արգելվում էր այդ երկրի կառավարության օգնությունը Ադրբեջանին, եւ ընդգծել, որ արեւմտյան երկրների հրեական լոբբին այսուհետ եւս պատրաստ է սատարել Ադրբեջանի «արդար գործին»: Դիվանագետն ասել է, որ ինքը բազմիցս առիթ է ունեցել համոզվելու հրեաների նկատմամբ ադրբեջանցիների համակրանքի հարցում եւ որ Իսրայելի Կնեսետում քննարկվել է իսրայելաադրբեջանական հարաբերությունների կացության հարցը:

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍ

«Հայաստանն իմ աչքերով»

Սփյուռքահայ լուսանկարիչ ՇԱՆԹ ԽԱՅԱԼՅԱՆ

Բացումը տեղի կունենա սեպտեմբերի 5-ին, ժամը 14:00-ին, Թեքեյան կենտրոնի ցուցասրահում:

Ցուցահանդեսը բաց է սեպտեմբերի 5-8-ը, ամեն օր, ժամը 11-17-ը:

Կազմակերպությամբ՝ Ազգ օրաթերթի:

Մուտքն ազատ է:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ս. թ. սեպտեմբերի 28-ին նշվելու է Սյունիքի մարզի Տաթեւի ծխական դպրոցի հիմնադրման 150-ամյակը: Կազմակերպվելու են գիտագործնական համաժողով եւ մի շարք հանդիսություններ: Սիրով հրավիրում ենք մասնակցելու միջոցառումներին:

Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ 548932

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՂ ԽՈՒՄԲ

ՌԱԴԻՈ «ՎԱՆ» ՌԱԴԻՈ «ՎԱՆ» ՌԱԴԻՈ «ՎԱՆ» ՌԱԴԻՈ

RADIO VAN FM 103

Радиостанция "Радио ВАН"

Реклама-двигатель торговли, это сказали не мы!

Лучшая аудиореклама региона, о нас знают даже в Сибири.

Аудиореклама на любом языке и в любые удобные для Вас сроки.

Изготовление и размещение телерекламы.

Баннеры на нашем сайте (www.magistros.am/van/).

Что Вам нужно, просто позвонить по телефону 540002

Все остальное сделаем мы!

РЕКЛАМНАЯ СЛУЖБА "РАДИО ВАН"

ՌԱԴԻՈ «ՎԱՆ» ՌԱԴԻՈ «ՎԱՆ» ՌԱԴԻՈ «ՎԱՆ» ՌԱԴԻՈ «ՎԱՆ» ՌԱԴԻՈ

Արժեթղթերի գնման/վաճառքի համար դիմել Հայաստանի Ֆոնդային Բորսայի անդամ բրոքերային ընկերություններին

Արբուրոս ՍՊԸ
ք. Երեւան, Կոմիտաս 22/50
Հեռ.՝ 222725, 278469

Ալիխանյան Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Գ.Լուսավորչի 48ա
Հեռ.՝ 41206

Ալինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ռոստոմյան 21, բն. 41
Հեռ.՝ 454112

Այս Էրգրուպի ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Տիգրան Մեծի 71/27
Հեռ.՝ (051) 22422

Ամերիա Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Բաղրամյան պող. 6, բն. 2
Հեռ.՝ 524040, 524140

Արմի Բրոկ Դիլ Տրաստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Հալաբյան 47, բն. 31
Հեռ.՝ 348837, 277814

Արդշինբրոք ՍՊԸ
ք. Երեւան, Թումանյան 28/20
Հեռ.՝ 542674

Արժեթղթերի Կենտրոն ՍՊԸ
ք. Երեւան, Չարենցի 8/19
Հեռ.՝ 581578, 566448

Արմբրոկ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Կորյունի 19/1
Հեռ.՝ 542125

Երեւան-Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Երեւան, Թումանյան 32/16
Հեռ.՝ 544657, (09)400699

Էյ-Բի Սեքյուրիթիզ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Մաշտոցի 40ա/1
Հեռ.՝ 532815

ԷՄ ԿԱՊԻՏԱԼ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Գայի պող. 57, բն. 15
Հեռ.՝ 640804

Էռայլոն Ինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Հանրապետության փող.49/2
Հեռ.՝ 620600

Կապիտալ Ինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ագաթանգեղոսի 7
Հեռ.՝ 526417, 569680

Մ.Գ.Ս. ՍՊԸ
ք.Գյումրի, Աբովյան 242-1
Հեռ.՝ 23109, 30868

Պրիվատ Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան,Նալբանդյան 50/26
Հեռ.՝ 521812, 528778

Ռենեսա ՓԲԸ
ք. Երեւան, Վարդանանց 13
Հեռ.՝ 544527

Վրինկո ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ամիրյան 24/5
Հեռ.՝ 531805

Տոնտոն ՍՊԸ
ք. Երեւան, Դեղատան 2
Հեռ.՝ 545477, 545407

529353 անվճար ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

- **Վաճառվում է** Երեւան քաղաքի կենտրոնում 80 մ2 կիսանկուղային տարածք: Եռաֆազ հոսանք, ջուրը մշտական: Հարմար է օֆիսի, սաունայի, բարի եւ այլ օբյեկտներ կառուցելու համար: Հեռ. 529-353, բջջ. (09)429353:
- **Վաճառվում են** բռնզածույլ իրեր մեկական (էլեկտրաջահ 12 մոմանոց, բրա, մոմակալ, նավակ, պատվանդան արձանիկի կամ սափորի համար, մատուցարան եւ այլն): Հեռ. 42-95-73:
- **Վաճառվում է** 400 քմ հողատարածք Դավիթաշենում: Գինը պայմանագրային: Հեռ. 56 60 34:
- **Կազմակերպությունն աշխատանքի է հրավիրում** գործարար մարդկանց, առանց տարիքային սահմանափակման, հեռ. 35 19 61, 26 12 84, Անուշ, Ալլա:
- **Շտապ վաճառվում է** 3 սենյականոց բնակարան Եր. Քոչարի 9, բն. 79 (նախկին «Ռիգա» զաստոնոմի շենքում), 4-րդ հարկ, 2 պատշգամբ, քարվոք վիճակ: Հեռ. 55-37-06: Գինը 22000 դոլար:
- **Վաճառվում է** 1999 թ. արտադրության ԳԱԶ-31-10, 20.000 կմ վազք: Առմավիր 03763270, Սեյրան:

ՅՈՒՆԻԲԱՆԿ ЮНИБАНК

Դրամական փոխանցումներ Ռուսաստան-Հայաստան Հայաստան-Ռուսաստան ինչպես նաեւ ԱՊՀ այլ երկրներ

«Յունիստրիմը» ֆիզիկական անձանց դրամական շտապ փոխանցումների համակարգ է առանց բանկային հաշվի բացման

ՅՈՒՍԱԼԻ ՇՏԱՊ ԷԺԱՆ

Մեկ ժամվա ընթացքում Ձեր հարազատներն ու մերձավորները կարող են ստանալ փոխանցումը Երեւան՝ փոխանցման, գումարի 1 %-ը

Հայաստանի մյուս քաղաքներ եւ Լեռնային Ղարաբաղ, նախկին ~~%~~-ի փոխարեն «Յունիբանկն» առաջարկում է փոխանցման գումարի 1%-ը

«Յունիբանկն» իր հաճախորդներին նորագույն բանկային տեխնոլոգիաների տրամադրման նախաձեռնողն է

Արագ եւ անվտանգ

Բոլոր պահատեղերը, որոնց պարունակությունը հանդիսանում է միայն հաճախորդի գաղտնիքը, գտնվում են անվտանգության միջոցներով հագեցած հատուկ կառուցված չհրկիզվող տարածքում:

Գաղտնիությունը

«Յունիբանկը» երաշխավորում է Ձեր գործարքների գաղտնիությունը, իսկ մեկուսացված առանձնասենյակը Ձեզ հնարավորություն կտա արկղից օգտվել բացարձակ գաղտնի պայմաններում: Յուրաքանչյուր պահատեղ կարող է բացվել միայն արկղի տիրոջ անձնական բանալիով կամ նրա կողմից պաշտոնական կերպով լիազորված ներկայացուցչի կողմից:

Անհատական պահատեղերի չափերը

Հաճախորդների սպասարկումն առավել հարմարավետ դարձնելու համար առաջարկում ենք երեք տարբեր չափերի պահառության արկղեր:

(բարձրություն x լայնություն x խորություն) մմ

Չափերը	Սակագներ (ԱՄՆ դոլար)				
	7 օր	14 օր	30 օր	180 օր	365 օր
փոքր 100x220x480	9	12	18	35	45
միջին 200x220x480	12	18	23	45	60
մեծ 200x450x480	18	23	35	60	70

Այսօր Հայաստանում լինելով հնարավորություն ունենք Ռուսաստանի ֆինանսական շուկաներում գործարքներ կնքել ЮТРЕЙД համակարգի միջոցով

Տեղեկությունների համար զանգահարել՝
Մոսկվա 785 05 80, 787 11 73, 797 58 03:

Մեր հասցեն՝ Երեւան, Ամիրյան 12
Հեռ.՝ 53 98 70, 53 98 71, ֆաքս՝ 53 30 52
«Յունիբանկ»- իրական ներդրումներ

UTRADERU

www.utrade.ru

«Յունիբանկ»- ռեալ ներդրումներ

Armex

Հայաստանի Ֆոնդային Բորսա
Armenian Stock Exchange

ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ԳՆԱՆՑՈՒՄ

2002 թ. սեպտեմբեր 4-ի առեւտրային նստաշրջան

Թողարկող Issuer	Համ.** ABBR	Ցուցակ Listed	Առք* Bid: լավագույն գին Best price	Առք* Bid: միջ. կշռ. գին Avg. price	Առք* Bid: Քանակ Total qnt.	Վաճառք* Ask: լավագույն գին Best price	Վաճառք* Ask: միջ. կշռ. գին Avg. price	Վաճառք* Ask: Քանակ Total qnt.	Կատարված գործարքներ Transactions: Նվզ. գին Day low	Transactions: առավ. գին Day high	Transactions: միջ. կշռ. գին Avg. price	Transactions: ընդհ. քանակ Total qnt.	Transactions: Ծավալ Volume
[illegible]	ARMJ	B	1.000.0	1.000.0	10								
[illegible]	ASHBP1	B				58.000.0	58.000.0	7					
[illegible]	DZKT	B	500.0	500.0	26								
[illegible]	EKGF	B				10.000.0	10.000.0	720					
[illegible]	EKOG	B	400.0	400.0	10								
[illegible]	ELSQ	B	1.000.0	1.000.0	50								
[illegible]	ELUS	B	990.0	990.0	10								
[illegible]	EMKFCO	B	500.0	500.0	30								
[illegible]	EQOF	B				10.000.0	10.000.0	1.408					
[illegible]	ERAZ	B	1.990.0	1.990.0	10								
[illegible]	ERKB	B	1.500.0	1.500.0	10								
[illegible]	ESHG	B	500.0	500.0	134								
[illegible]	HASH	B	100.0	100.0	100								
[illegible]	HATS	B	2.000.0	2.000.0	10								
[illegible]	HCFT	B											
[illegible]	HEHG	B							5.500.0	6.000.0	5.900.0	5	29.500.0
2.025.894.0	HELM	B							1.000.0	1.000.0	1.000.0	100	100.000.0
[illegible]						39.0	39.0	7.664	39.0	39.0	39.0	51.946	
[illegible]	HKBL	B	2.000.0	2.000.0	10								
[illegible]	MQER	B	7.000.0	7.000.0	20								
[illegible]	NERN	B				5.000.0	5.000.0	280					
[illegible]	PQRN	B				10.000.0	10.000.0	1.060					

[illegible] www.armex.am

© Armex

«Ազգ» տպագրատուն, Երեւան, Բաղրամյանց 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության 3. 09. 2002 Գինը՝ 100 դրամ